

Het seizoen 2013 - 2014 ... een aardappelmarkt met extremen

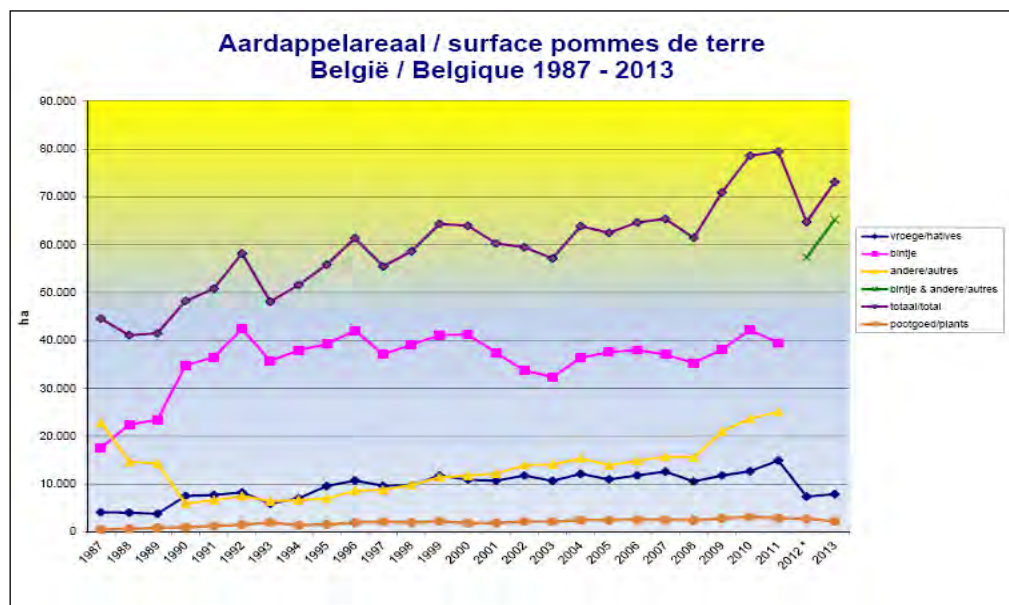
Het onvergetelijke seizoen 2012 – 2013, met astronomisch hoge prijzen op de vrije markt als gevolg van de daling van het Europese aardappelareaal en de misoogst in sommige delen van West-Europa (vooral in het Verenigd Koninkrijk) kende een onverwachte overgang naar het primeurseizoen 2013. In gans Europa zorgden de koude lente van 2013 en het uitblijven van de zomer ervoor dat het nieuwe seizoen drie weken vertraging opliep. Doordat krappe aardappeloogst de vrije markt van het seizoen 2012 – 2013 vervroegd had afgesloten, zorgde het uitblijven van de primeuroogst zowel op de verse markt als in de verwerking voor een verhoogde vraag, en dus ook (opnieuw) hoge prijzen. De Belgapomnotering liep in juni op tot een absoluut recordwaarde van € 350/ton.

Ook de overgang naar het nieuwe bewaarstadium 2013 – 2014 verliep verre van vlekkeloos : hevige neerslag met als gevolg overstromingen in Centraal-Europa en vooral Duitsland, duwden de markten in een onzekere positie die de sector aan het vorige seizoen herinnerde.

De vrije markt haalde tijdens en kort na de rooiperiode opnieuw hoge waarden (Belgapomnotering van oktober van € 150/ton), maar vanaf januari 2014 zette de markt een strakke daling in om te eindigen in mineur (Belgapomnotering in mei van € 50/ton).

De reden hiervoor was wellicht te vinden in een sterke toename van de contractteelt van aardappelen voor verwerking (voor de versmarkt was het aandeel van contractteelt reeds jaren bijzonder groot). Anderzijds bleek het aankoopgedrag van verpakkers-, handels- en verwerkingsbedrijven ook gewijzigd te zijn t.o.v. het vorige seizoen.

Uiteindelijk bleken zowel de onderschatte opbrengst/beschikbaarheid van aardappelen in Duitsland, als de afwezigheid van een verhoogde exportvraag (de grenzen met Rusland bleven dicht voor consumptieaardappelen, en dit om fytosanitaire (en politieke ?) redenen) ervoor te zorgen dat er geen enkele stimulans overbleef om de vrije aardappelmarkt opnieuw te doen aanzwengelen in de 2de helft van het seizoen.

Het feit dat het Belgische aardappelareaal zich enigszins herstelde na de daling van 2012 – 2014 zal hierin wellicht ook een rol gespeeld hebben.

Een recordareaal aan aardappelen voor het seizoen 2014 – 2015

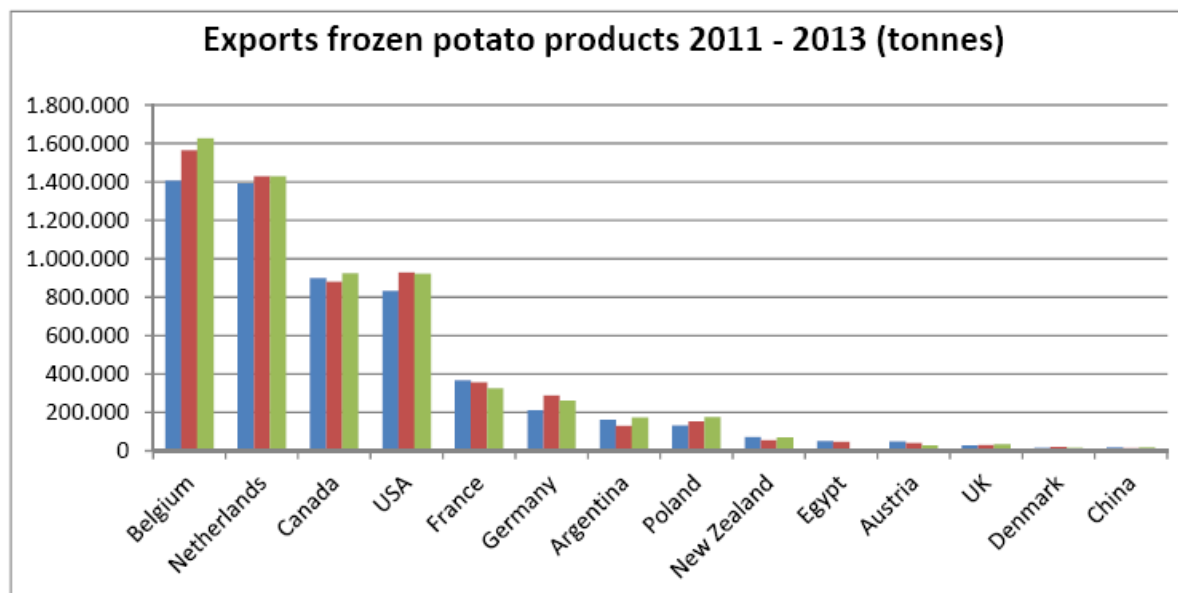
Diverse bronnen spreken in het voorjaar 2014 over een sterke uitbreiding van het aardappelareaal in de meeste Europese aardappelproducerende landen.

Zo verwacht het NEPG dat het areaal in de 5 belangrijkste aardappelproducerende landen (NL/BE/FR/UK en DU) met 2,7 % zou toenemen. In het VK wordt een daling met 2 % verwacht t.o.v. 2013, maar voor België voorziet men een stijging met 6,3 %, waardoor het areaal op een historische 81.000 ha. zou uitkomen.

De ideale plant- en groeiomstandigheden van het voorjaar en de eerste zomermaand zorgden bovendien voor een optimisme wat opbrengst en kwaliteit betreft. Maar de markten reageerden eerder negatief op deze berichten : voor het kleine deel vrije markt aan vroege aardappelen voor verwerking tot diepvriesfriet noteerde Belgapom bij de start van het primeurseizoen € 50/ton, om deze meteen in een dalende trend verder te zetten. Ook de termijnmarkt zakte voor zijn aprilnotering 2015 onder de € 100/ton.

Hoge aardappelprijzen in 2013 - 2014 niet zonder gevolgen

Het effect van de extreem hoge aardappelprijzen op de vrije markt gedurende anderhalf jaar kan evenwel niet onderschat worden. Zo kende de Belgische aardappelverwerkende industrie voor het eerst in twee decennia geen stijging van het tonnage verwerkte grondstof, en dit ondanks het recordbedrag aan investeringen in 2013. Het is evident een (deels) duurdere grondstof diende verrekend te worden in de verkoopprijzen, en dit op een sterk competitieve wereldmarkt. Dit leidde dan ook tot verschuivingen de exportstromen van diepgevroren aardappelproducten. Desondanks bleef België ook in 2013 de grootste exporteur van deze producten ter wereld.

Anderzijds leidden de GfK cijfers van de gezins aankopen (in opdracht van VLAM) tot enkele opvallende vaststellingen : het thuisverbruik van verse aardappelen kende een sterke daling, terwijl de prijs per kg in de winkel (vooral tijdens het primeurseizoen 2014) naar ongekende hoogte evolueerde.

Het is duidelijk dat deze prijsstijging, wellicht gepaard gaat met een efficiënter aankoopgedrag van de consument (met het oog op het voorkomen van voedselverliezen) een sterke invloed heeft gehad op het verbruik van aardappelen.

De geschiedenis heeft intussen geleerd dat het effect op de consumptie van zulke veranderingen niet op één of twee seizoenen is weggewerkt.

De Belgische aardappelsector kiest resoluut voor een duurzame groei

Het in 2013 vernieuwde Belgapom-bestuur heeft – samen met het secretariaat – onmiddellijk de koe bij de horens gevat door resoluut te kiezen voor een vernieuwde aanpak.

De snelle groei van de Belgische aardappelverwerkende industrie en de vraag van de consument naar een nieuwe dynamiek op het vlak van de versmarkt leidde Belgapom ertoe om t.g.v. zijn algemene vergadering van juni 2014 een nieuw totaalproject voor te stellen.

Onder het thema : “*samen naar een duurzame groei*” nodigt Belgapom de ganse keten uit om de uit zijn voegen gegroeide aardappelsector ook de voor de komende generaties een solide basis te bieden. De verschuiving van het grote aandeel van een volatiele vrije markt naar een meer stabiele markt, met een groter aandeel van teeltcontracten (en dit zowel voor de handel als de verwerking) moet hiervoor een stevige basis vormen.

Om deze actie nog meer kracht bij te zetten werd dit thema ook bovenop de agenda gezet van de komende internationale vakbeurs van de aardappel- en groenteketen Interpom Primeurs.

Deelnemende bedrijven krijgen de kans hun duurzaamheidsacties in de kijker te zetten via een ‘duurzaamheidsparcours’ dat aan de bezoekers zal worden aangeboden en herkenbaar gemaakt wordt op de stand.

Interpom Primeurs is trouwens een initiatief van Belgapom en gaat door van 23 t.e.m. 25 november 2014 in Kortrijk XPO.

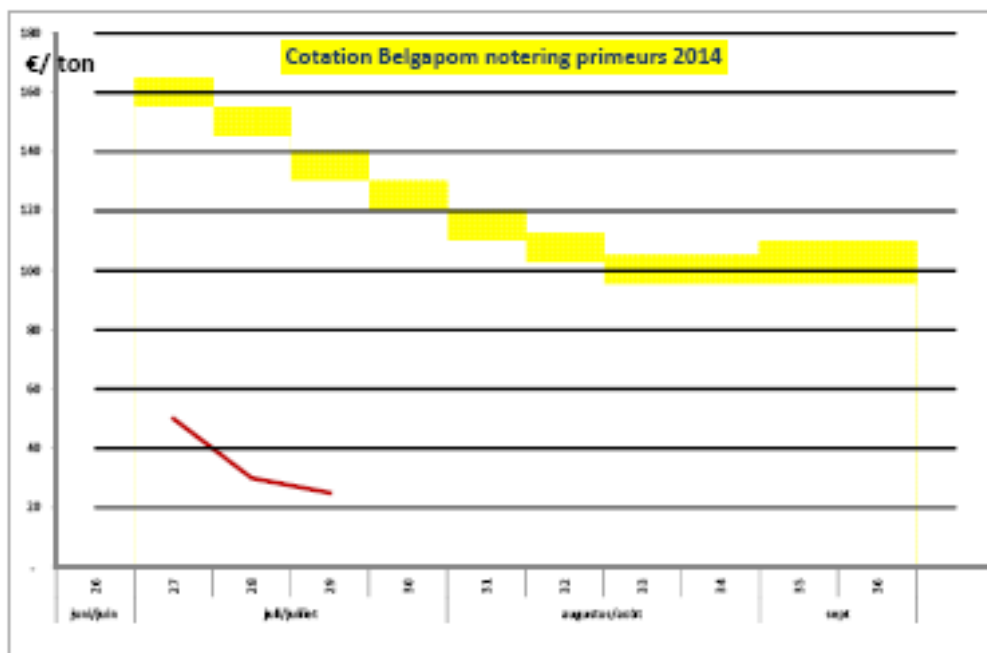
Een betere voorstelling van de grondstofprijzen via de Belgapomnotering

De nieuwe voorstelling van de Belgapomnotering vanaf het primeurseizoen 2014, waarbij zowel de wekelijkse vrije marktprijs, als de spreiding van contractprijzen voor het lopende seizoen worden weergegeven, moet bijdragen tot een meer correcte beeldvorming, zowel in professionele middens van afnemers als in de media.

Hiervoor werd een korte en lange versie van een mededeling uitgewerkt die zowel via de website van Belgapom (onder Belgapomnotering) als via de wekelijkse notering zelf wordt gecommuniceerd.

De visualisering van de wekelijkse Belgapomnotering via de grafiek bevat – en dit zowel voor de notering van vroege aardappelen als deze van het bintjeseizoen – zowel de lijn van de wekelijkse notering als een overzicht van de spreiding van de contractprijzen voor detzelfde referentieperiode.

Ook dit moet leiden tot meer transparantie in de aardappelketen, die vaak gekenmerkt wordt door grote volatiliteit in de vrije markt, met de daarmee gepaard gaande mediabelangstelling, en waarbij geen rekening gehouden wordt met de contractmarkt.

Belgapom werkt ook actief mee aan een verdere correcte markttransparantie ten behoeve van de ganse aardappelketen. Naast de wekelijkse Belgapomnotering van de meeste gehanteerde prijs voor bintje/vroege aardappelen met bestemming diepvriesfriet, en de waarneming van de andere variëteiten die op de vrije markt als grondstof voor de diepvriesindustrie verhandeld worden, is er ook de wekelijkse prijsvork van PCA en FIWAP op dinsdagochtend.

Tenslotte heeft ook Belgapom zijn medewerking toegezegd aan POMMAK, een project om in Vlaanderen en Wallonië een online overzicht van de transacties van vrije aardappelen weer te geven. Zowel telers als handel en/of verwerking kunnen (al) hun transacties ingeven, die dan via SMS of mail kunnen bevestigd worden door de koper/verkoper. Dit project werd ondersteund door de Vlaamse en Waalse overheid en heeft naast Belgapom als partner : Boerenbond, ABS, FIWAP en PCA. Het is af te wachten of de operatoren

dit instrument dat hen ter beschikking gesteld wordt ook daadwerkelijk zullen gebruiken.

Diverse projecten met het oog op een duurzame groei

Centraal binnen dit project staan de diverse onderzoeksprojecten waaraan Belgapom en zijn bedrijven hun actieve medewerking hebben verleend. Meerdere van deze projecten gaan uit van de FOD volkgezondheid en zijn gerelateerd aan zogenaamde, door Europa gecatalogeerde 'quarantaineorganismen' (nematoden, wratziekte, epitrix).

Daarnaast heeft Belgapom zelf de leiding genomen in een aantal projecten met het oog op een duurzame groei van een kwalitatieve grondstof. Het betreft een drietal projecten die in de loop van 2014 worden/werden goedgekeurd voor cofinanciering :

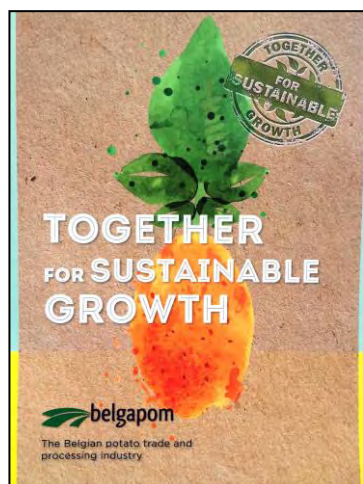
* *Ipot* : dit project, i.s.m. VITO, CRA-W en ULG, werd door Belspo goedgekeurd, en wil een webgebaseerde toepassing aanbieden om

perceelsgegevens via precisielandbouw te koppelen aan waarnemingen via satelliet of drones. Op deze wijze kan de teelt beter opgevolgd en gemeten worden met een hogere opbrengst als finaal doel.

* **Reskia** : dit project i.s.m. PCA/Inagro, werd ingediend bij Flanders' Food en hoopt op een erkenning door het IWT. Doel is een residuarme bewaring van aardappelen in ons land te stimuleren. Verbetering van en alternatieven voor bestaande technieken worden uitgetest op de Belgische rassen voor de versmarkt en verwerking.

* **Een phythophthora resistente Bintje** : dit is een project van het VIB, ILVO en de UGent, waarin Belgapom samen met Boerenbond wil participeren. Doel is via cisgenese genen van phythophthoraresistente aardappellrassen in het Bintje onder te brengen zodat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen tijdens de teelt spectaculair kan gereduceerd worden. Belangrijk daarbij is het feit dat de productie en vermarkting van dit ras in de handen van telers en afnemers zit en niet bij multinationale bedrijven. Indien het project vlot verloopt zouden de eerste resistente bintjes in 2021/2022 kunnen geteeld worden.

Ter gelegenheid van het **EAPR congres**, het driejaarlijkse congres van het Europese aardappelonderzoek, dat in juli 2014 in Brussel plaatsvond, en waarbij Belgapom als platinum sponsor fungeerde, pakte Belgapom uit met een communicatie (imagobeeld en brochure in het Nederlands, Frans en Engels) rond dit project van 'duurzame groei'.

Deze communicatie wordt ook doorgetrokken op de Belgapom-stand t.g.v. de volgende editie van Interpom Primeurs in Kortrijk (november 2014).

De stand zal in het teken staan van deze keuze voor een duurzame groei en de campagne rond 'aardappelproducten uit hét land van de friet'.

“Aardappelproducten uit hét land van de friet”

Daarnaast wil Belgapom ook het unieke beeld van ons land als producent van aardappelproducten aanscherpen. Niemand kan daarbij omheem het feit dat ons land hét land van de friet kan genoemd worden. Daarbij gaat het er niet om in welk land de friet het levenslicht zag, maar wel waar de echte frietcultuur een feit werd. En niemand kan ontkennen dat dit het geval is in België. Nergens ter wereld wordt een volk zo sterk geassocieerd met friet (naast chocolade en bieren).

Dit is nog meer dan ooit het geval nu ook de bevoegde taalgemeenschappen van dit land de “frietkotcultuur” erkennen als immaterieel cultureel erfgoed (procedure afgerond in Vlaanderen op 14 januari 2014, en hangende bij de Franstalige en Duitstalige gemeenschap).

De aanwezigheid van een frietkotmuseum (Brugge), het frietkot in divers strips (zoals de frituur van Jan Spier in de Nero-albums), de frietrevolutie tijdens de moeizame onderhandelingen voor een federale regering in 2011 en natuurlijk de belevenis van jong en oud bij het eten van onze typische Belgische friet zijn hiervan een illustratie.

Welk land ter wereld behalve België kan prat gaan op zijn jaarlijkse week van de friet ?

Een van de belangrijkste redenen voor het succes van deze Belgische friet is wellicht te vinden in de variëteit die sinds jaar en dag de smaak bepaalt : het bintje. Ook al wordt dit aardappelras in 2015 110 jaar oud, toch blijft het kenmerkend voor de lekkere, Belgische friet : krokant, niet te lang, niet te dun, goudgeel gebakken en ... heerlijk van smaak.

We spreken dus niet langer over ‘french fries’, maar over de “*real Belgian fries*”.

Belgapom wil van deze unieke beleving uitgaan om ook wereldwijd de eigenheid van de aardappelproducten uit ons land op de kaart te zetten : het zijn immers producten “uit hét land van de friet”.

Belgapom zal in 2015 uitpakken met diverse instrumenten om deze boodschap gestalte te geven op internationaal vlak :

* **Iconisch boek over de Belgische aardappelsector** : wordt uitgegeven in het Nederlands, Frans en Engels, en zal gelanceerd worden t.g.v. de opening van de **wereldtentoonstelling in Milaan** (mei 2015), die trouwens rond het thema ‘feeding the world, energy for life’ opgezet wordt.

Belgapom plant ook de frietindustrie op een actieve wijze in beeld te brengen in het Belgische paviljoen ter gelegenheid van dit event.

* **Campagnebeeld, gemeenschappelijke exportfolder en website** : op hetzelfde ogenblik zal ook een campagnebeeld, exportfolder en website gelanceerd worden, die de Belgische bedrijven, actief in de verwerking en export van diepvriesaardappelproducten moet helpen om hun imago wereldwijd te versterken.

Naar een nieuw kwaliteitsproject voor de versmarkt

De kwaliteit van verse aardappelen in de winkel wordt sinds 1999 bepaald door het KB op de handel in primeur- en bewaaraardappelen, waarvan het toezicht op de naleving valt onder de bevoegdheid van het FAVV.

Het is duidelijk dat deze opdracht in het takenpakket van het federaal voedselagentschap geen prioriteit vormt.

De facto komt het er vandaag op neer dat – behalve een aantal bepalingen rond traceerbaarheid

en etikettering – de afspraken m.b.t. kwaliteit steeds meer het terrein vormen van leveranciers

en afnemers. Belgapom kan zich hierin vinden, maar prefereert duidelijke en uniforme afspraken, zeker wat de minimale kwaliteit betreft.

Overleg met de voor kwaliteit bevoegde gewesten en het FAVV heeft geleerd dat deze overheidsdiensten absoluut geen bezwaar hebben tegen een kwaliteitsregeling die binnen de keten onderling bepaald wordt.

Vanuit Comeos (de federatie van de distributie) werd bevestigd dat de retail bereid is mee te werken aan een kwaliteitssysteem voor verse aardappelen.

In de schoot van Belgapom werd een werkgroep opgericht, bestaande uit een aantal verpakkers, die in de loop van 2014 een voorstel van intern reglement voor minimale kwaliteit van de verse aardappelen in de Belgische winkels zal uitwerken. In een volgende fase zal dit ontwerp met de afnemers besproken en verder uitgewerkt worden.

FVPhouse event rond preventie van voedselverlies in de AGF-sector

Het gemeenschappelijke FVPhouse event n.a.v. de algemene vergaderingen van Belgapom, Vegebe en Fresh Trade Belgium vond op 17 juni 2014 plaats in De Montil in Affligem.

Het lot wilde dat op hetzelfde moment de eerste wedstrijd van de Rode Duivels op de wereldbeker in Brazilië gepland stond. Daardoor werd het programma een uurtje naar voor geschoven om de deelnemers de kans te bieden om aansluitend de wedstrijd live te volgen op het groot scherm. Het feit dat Algerije met 2-1 verslagen werd maakte de afsluitende receptie er nog een stuk gezelliger op.

Maar centraal stond – na de statutaire algemene vergaderingen van Belgapom, Vegebe en Fresh Trade Belgium – het gemeenschappelijke FVPhouse event rond de preventie van voedselverlies in de sector van aardappelen, groenten en fruit.

Na de visie van de wereldspeler Unilever op dit thema en een overzicht van de reeds genomen initiatieven genomen door de overheid en de private sector op internationaal en nationaal vlak door Nele Cattoor van het FVPhouse secretariaat, bleek tijdens het aansluitende debat dat diverse bedrijven en sectoren een eigen invulling voor deze definitie klaar hebben. Het werd wel duidelijk dat de druk op de ketel wat de preventie van voedselverliezen betreft enkel zal toenemen. Ook Belgapom en zijn bedrijven plannen verder in deze aanpak te investeren.

FVPhouse : een waaier aan activiteiten

Met de oprichting van de vzw FVPhouse in 2012 beoogden de deelnemende beroepsfederaties Belgapom, Vegebe en Fresh Trade Belgium een nog betere en efficiëntere werking op te zetten. F(ruit) V(egetable) & P(otato) house biedt een backoffice aan voor deze drie federaties en hun leden.

FVPhouse staat ook in voor de *opleidingen* (Qfor-gecertificeerd) en de werking van *Young FVPhouse*, een ontmoetingsplaats voor de bedrijfsverantwoordelijken van morgen in onze sector.

Een nieuw FVPhouse bestuur

Na de vervanging van Antoon Wallays en Dirk Decoster, respectievelijk als voorzitter van Belgapom en Vegebe, namens hun plaatsvervangers Marc Seru (Belgapom) en Bernard Haspeslagh (Vegebe) ook hun plaats in als respectievelijk ondervoorzitter en penningmeester van FVPhouse. Nieuwe voorzitter werd Frank Van Colenberghe, tevens voorzitter van Fresh Trade Belgium. Romain Cools blijft directeur en staat in voor de dagelijkse leiding van het secretariaat en het team.

Diverse opleidingen

FVPhouse stond in 2013 - 2014 in voor tal van opleidingen. Een kort overzicht :

* **Restore-project** (5/6/2013) : de elektriciteitscentrale van de toekomst met vraagsturing bij industriële verbruikers. Via “demand response” kunnen bedrijven tijdelijk afgesloten worden bij een eventuele grote vraag aan elektriciteit. Dit project werd opgezet door Restore, i.s.m. Belgapom, Vegebe en de federatie van diepvrieskoelhuizen.

Tijdens een afsluitende sessie op 26 mei 2014 in Affligem werd een overzicht gegeven van de successen en mogelijke problemen van dit project. De resultaten tonen aan dat deze samenwerking wel degelijk tot een win/win kan leiden voor grote energieverbruikers.

Bedrijven uit de AGF-sector die nog twijfelden kunnen nog steeds intekenen om ook hun bijdrage te leveren als ‘elektriciteitscentrale van de toekomst’.

* **Seminarie tarragrond & preventie van voedselverlies** (22/10/2013) : het studiebureau M-tech realiseerde in opdracht van Belgapom en Vegebe een studie rond het wettelijke karakter van de restaarde die door de sector in Vlaanderen en Wallonië opnieuw naar de landbouw kan gebracht worden. De resultaten van deze studie werden toegelicht. Tevens werd een overzicht gegeven van de lopende initiatieven vanuit de overheid rond de preventie van voedselverlies.

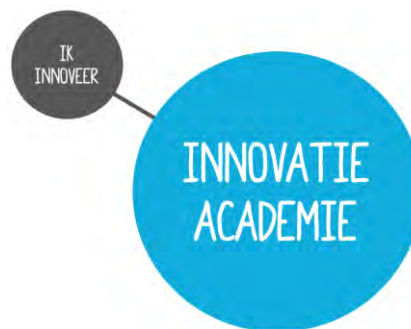
* **Seminarie bacterieziekten aardappelteelt** (28/1/2014) : ir. Johan Van Vaerenbergh (ILVO - Merelbeke) gaf een overzicht van de evolutie van de belangrijkste bacterieziekten in de aardappelteelt. Het seminarie werd afgesloten met een nieuwjaarsdrink.

* **Food defense** (26/6/2014) : bedrijven die exporteren naar de VS dienen te beschikken over een Food defense-plan. Eva Moens lichtte de opmaak van zo'n plan toe op dit seminarie.

* **Innovatieacademie** : i.s.m. het Vlaamse innovatiecentrum, het kabinet Lieten en UNIZO organiseerde FVPhouse een innovatieacademie in Kortrijk.

Om deze academie voor te bereiden kon het FVPhouse secretariaat een beroep doen op een stagiair. Cedric Van Rensbergen zette de cursus op en organiseerde een bevraging rond innovatie in de AGF handel en verwerking ter voorbereiding van de opleiding bestaande uit 5 sessies.

Naast een inspiratiesessie (3/2/2014) volgden 15 jonge cursisten uit onze Belgische AGF-bedrijven tijdens de lente 2014 een interactieve opleiding die hen moet toelagen op een actieve wijze de innovatie-toolbox te gebruiken. Innovatie ligt aan de basis van de verdere duurzame groei van onze bedrijven, vandaar het grote belang van FVPhouse voor dit thema.

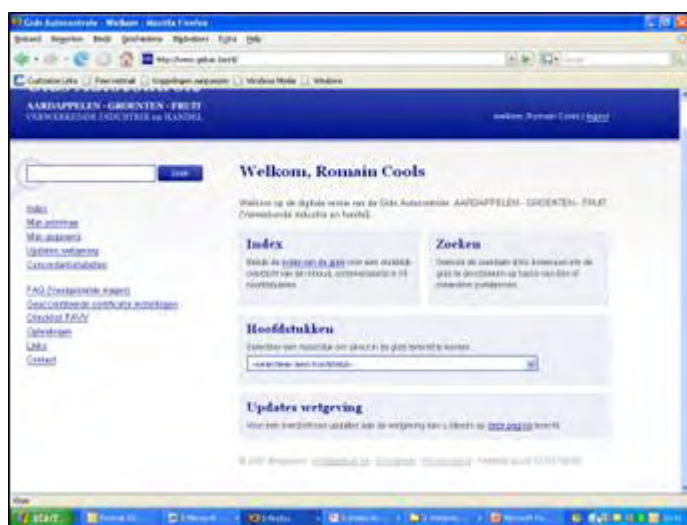
* **Opleiding RUCIP experts** (22/2/2014). De Belgische RUCIP-experten kregen een theoretische (secretaris Belgisch RUCIP comité, R. Cools) en praktische (expert Yves Capoen) opleiding, waardoor ze ook beantwoorden aan de voorwaarde om op de Belgische lijst van RUCIP-experten te kunnen figureren.

* **Opleiding IPM en fytolicensing** (20/3/2014). Annie Demeyere, dienst voorlichting van het Vlaamse ministerie van Landbouw, informeerde de Belgapom-leden tijdens een infosessie over de nieuwe IPM-richtlijn (die via de nieuwe Vegaplan-standaard voor Belgische telers kan worden nageleefd) en de verplichting voor operatoren in de voedingsketen om over een fytolicensing te beschikken.

* **Opleidingen gids autocontrole AGF-handel en verwerking :**

De gids autocontrole AGF handel en verwerking van Belgapom is een levend geheel en wordt dus ook regelmatig geactualiseerd. Tevens kunnen bedrijven of nieuwe medewerkers voortdurend opleiding volgen die door FVPhouse voor hen wordt georganiseerd.

op deze geactualiseerde versie van de gids.

Zo volgden 15 deelnemers een opleiding van 5 sessies in Sint-Niklaas voor handel en verwerking in mei/juni 2014.

Een 20-tal deelnemers kregen tijdens een opleidingsessie een overzicht van de updates in de laatste versie van de gids op 3 juni 2014 in Nazareth. Op dezelfde dag volgden ook 5 OCI's een

opleiding over deze geactualiseerde versie van de gids. Intussen werd in juni 2014 ook de nieuwste versie van de gids autocontrole voorgelegd ter validatie aan het FAVV. Verwacht wordt dat deze in de 2de helft zal goedgekeurd worden.

Aanpassingen aan de gids worden aangebracht op de website www.gidsac.be of www.guideac.be

Wellicht wordt ook in het najaar 2014 een nieuwe basisopleiding voor de gids georganiseerd.

Young FVPHouse, waar de leidinggevenden van morgen in de AGF handel en-verwerking zich thuis voelen

In het geheel van FVPHouse kadert ook de werking van Young FVPHouse, waarbij jonge ondernemers en kaderleden, actief in de bedrijven van Belgapom, Vegebe en Fresh Trade Belgium elkaar kunnen ontmoeten. Zo werd in het voorjaar 2013 een bezoek aan Termote Vanhalst georganiseerd, een bedrijf dat aan de wereldtop staat wat stockbeheer betreft. In het najaar 2014 wordt een bezoek aan het vernieuwde distributieplatform van Delhaize in Zellik gepland.

Belgapom in een Europese (aardappel)context

Belgapom is een actief lid van de federaties van de Europese aardappelverwerking (EUPPA) en van de Europese aardappelhandel (Europatat), waarvan het gedurende jaren het secretariaat vervuld heeft in de jaren '90 en 2000.

Nadat in 2013 het 50-jarig bestaan van **EUPPA** werd gevierd en het nieuwe secretariaat in Brussel gelanceerd werd (onder het voorzitterschap van Kees Meijer, met Adriana Nosewicz als secretaris-generaal) werd in het seizoen 2013 – 2014 ingezet op de werking van de diverse werkgroepen.

Zo overliep de werkgroep **trade** de handelsmogelijkheden/-beperkingen voor diepgevroren producten op de wereldmarkt en dit in het kader van de bilaterale handelsakkoorden die door de EU onderhandeld worden. Natuurlijk vormde de coördinatie van het dossier rond het handelsconflict met Zuid-Afrika de hoofdmoot van de werkzaamheden van deze commissie. De werkgroep bereidde ook de deelname voor van EUPPA aan de gemeenschappelijke aardappelconferentie met Europatat, ESA en Copa Cogeca op 9 september 2014 in Brussel.

Binnen de werkgroep *sustainability* werd de klemtoon gelegd op het dossier voedselverliezen, het duurzame gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, de BREF-update, de carbon leakage lijst tot 2020, en de dossiers rond waterverbruik en verpakkingen.

De werkgroep *food law* focuste zich vooral op het acrylamide en 3-MCPD-dossier, de problematiek rond de verplichte oorsprongsetikettering. Daarnaast behandelde men ook de dossiers rond contaminanten (lood en chlooraat), additieven en endocriene disruptors.

Tijdens de algemene vergadering van 14 en 15 mei 2014 in Brussel werd ook een eerste voorstel op tafel gelegd voor een gemeenschappelijke communicatie binnen Europa rond aardappelproducten. Ook verzorgde World Potato Markets een bijdrage rond de exportkansen voor verwerkte aardappelproducten te komende jaren.

Namens België zetelt Antoon Wallays als lid van de raad van bestuur van EUPPA, is Romain Cools voorzitter van de commissie directeurs en secretarissen van de nationale federaties. Hij volgt ook de werkgroep 'trade' op binnen het secretariaat, terwijl Nele Cattoor dit doet voor de werkgroepen 'sustainability' and 'food law'.

Ook **Europatat, de federatie van de Europese aardappelhandel** had in 2012 wat te vieren met zijn 60ste verjaardag, maar ook in deze federatie is het duidelijk dat de leeftijd de organisatie geen parten speelt.

Het voorbije jaar werd ingezet op volgende thema's : marktorganisatie, promotie aardappelconsumptie, voedselveiligheid, duurzaamheid, fytosanitaire politiek, vermeerderingsmateriaal, handelsbeleid en RUCIP.

Ook hier zijn er diverse commissies actief :

* commissie *verpakkers* : volgende thema's kwamen aan bod in deze commissie, die vergaderde op 5 februari (Berlijn) en 24 mei (Brussel) :

- consumptietrends in de diverse landen
- consumer signposting in het VK (Kate Cox)
- promotie-initiatieven in Nederland en Frankrijk en het vernieuwde EU promotiebeleid van DG Agri en de schoolfruitacties (en mogelijkheden voor de aardappelsector)
- kansen voor de aardappel als onderdeel van een gezond dieet
- voedselverliezen (er wordt een ad hoc werkgroep opgericht)
- Acrylamide – leidraad voor communicatie voor verpakkers
- de Europese aardappelproductie in 2014

* commissie *pootaardappelen* : ook deze commissie vergaderde zowel op 4 februari (Berlijn) als 22 mei (Brussel) en dit rond volgende thema's :

- gastsprekers Henk van de Haar (NAK) en Jörg Renatus (Europlant) gaven hun mening over de impact voor de pootgoedhandel van de nieuwe EU seed potato marketing rules (richtlijn richtlijn 2013/63/EU)
- nieuwe wetgeving :
 - o gemeenschappelijke maten voor basis en gecertificeerd pootgoed (richtlijn 2014/20/EU)
 - o gemeenschappelijke maten voor pre-basis pootgoed (richtlijn 2014/21/EU)
 - o gewijzigde referenties voor de 'High Grade region' (beschikking 2014/105/EU)
- Update on 'Smarter rules for safer food' package Plant Reproductive Material Plant Health
- markttoegang : Rusland / Wit- Rusland : regeling seizoen 2014 en vooruitzichten voor het volgende seizoen

- gemeenschappelijk event met COPA COGECA, ESA and EUPPA van 9 september 2014 in Brussel.

* commissie *vroege en bewaaraardappelen* : vergaderde op 22 mei 2014 in Brussel rond volgende punten :

- presentatie rond de rol van de handel in het wijzigende landschap van de verwerkende industrie (Dick Selhorst – Aviko)
- evaluatie seizoen 2013 – 2014 en vooruitzichten seizoen 2014 – 2015
- export consumptieaardappelen Rusland en Wit-Rusland
- vooruitzichten van de suikermarkt n.a.v. het beëindigen van de suikerquota (F. Brandenburg ASSUC)

* *technische en wetgevingscommissie* : vergaderde op 22 mei 2014 in Brussel rond volgende punten :

- gastspreker : Fiona Hopkins EU Commissie plant health rond de stand van zaken van de EU regelgeving rond schadelijke organismen voor aardappelen
- overzicht van de EU plant health, officiële controle en bio wetgeving
- GLB : toepassingsregels (o.a. vergroening)
- contaminanten : cadmium, ontsmetting en gewasbeschermingsmiddelen

* *RUCIP* commissie : geen vergaderingen in 2014.

Aansluitend op de algemene vergadering van 23 mei 2014 vond een druk bijgewoonde plenaire sessie plaats rond het thema 'heading towards 2020' met volgende gastsprekers :

* Eric Pondelet, Directeur Food Safety, EU Commissie, DG SANCO, rond het beleid van zijn department dat belangrijk is voor de aardappelsector ;

* Joeri Van den Bergh, Insites Consulting - 'How Cool Brands Stay Hot. Branding to Generation Y'

* Virginie Pernin, GIRA Foodservice - Trends in the European Foodservice market.

Vanuit België werd Jos Muyshondt tijdens deze algemene vergadering herkozen als lid van de raad van bestuur. Peter Van Steenkiste is voorzitter van de commissie verpakkers.

Belgapom en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

Belgapom steunt verder het ontwikkelingsproject Conpapa in Ecuador.

Nadat Belgapom t.g.v. Interpom Primeurs 2012 een cheque van € 10.000 overhandigd heeft aan TRIAS om het project Conpapa in Chimborazo Ecuador te ondersteunen, werd deze kleine aardappelcoöperatie in de Andes ook verder gesteund met raad en daad.

Zo bracht een delegatie van Ecuadoraanse boeren een bezoek aan ons land waarbij ze door Marcel Delamillieure, die namens Belgapom dit project actief opvolgt, begeleid werden tijdens diverse bedrijfsbezoeken. Via Boerenbond en het VVP werd ook ingezet op een verbeterde teelttechniek.

De delegatie bracht een bezoek aan het bedrijf Moespom in Moerzeke en de veldproeven voor het pootgoed in Merelbeke.

Tijdens een Trias-missie aan ons land ontving de nieuwe bedrijfsleider van Compapa, José Manuel Aushay Tuquinga, uit de handen van Rémy Tanghe een cheque ter waarde van € 6.000 om hiermee bewaarkisten aan te kopen. Het was Rémy's vader, Rik Tanghe (tevens bestuurslid van Belgapom), die zijn voettocht naar Santiago de Compostella deed sponsoren om zo de middelen voor dit project te verzamelen.

Intussen werd ook de afspraak gemaakt om dit project ook de komende jaren verder te steunen, waarbij een samenwerking met de Rotary afdeling van Torhout wordt uitgewerkt.

Op deze wijze tracht Belgapom voor zijn leden ook een steentje bij te dragen tot het luik maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Belgapom helpt KMO's een MVO sectoraal paspoort te halen.

De maatschappelijke vraag én de vraag van klanten naar duurzame producten zit in stijgende lijn.

In samenwerking met Unizo en consultant Sliding Doors startte Belgapom in 2013 een **ESF project rond maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)**. Een sectoraal paspoort wordt uitgewerkt als leidraad voor ondernemingen die hun eigen duurzaamheidsrapport opstellen. Het sectorpaspoort wordt eerst geïmplementeerd bij pilootbedrijven Pomuni Trade, Potato Masters en Warnez. Naast een aantal voorbereidende vergaderingen werd tweemaal een

stakeholdersoverleg georganiseerd om de visie te integreren van operatoren stroomop- en stroomafwaarts in de keten. Ook NGO's werden bij het project betrokken. De resultaten worden voorgesteld tijdens een seminarie in het najaar 2014.

Belgapom blijft inzetten op kwaliteit in de ganse aardappelketen

De aardappelsector is een bijzonder competitieve sector, waarbinnen bedrijven uit de handel en verwerking een eigen koers varen. Waar mogelijk tracht Belgapom op een actieve wijze een brug te vormen tussen de diverse schakels binnen de aardappelketen met het oog op sterkere positie van onze dynamische bedrijven op de binnenlandse markt en onze exportgerichte handels- en verwerkingsbedrijven.

De keuze van Belgapom om te vertrekken vanuit het thema ‘samen naar een duurzame groei’ illustreert deze insteek perfect. Kwaliteit en voortdurende sectorale innovatie zijn de basis van dit duurzaamheidsproject.

De nieuwe Vegaplan-standaard : Belgische AGF-producten als eerste ter wereld gecertificeerd voor duurzaamheid en IPM

België is het eerste land ter wereld waar een kwaliteitsstandaard met een certificatieregeling niet enkel kwaliteit, voedsel- en plantenveiligheid en milieu incorporeert, maar nu ook het luik duurzaamheid en de toepassing van de nieuwe Europese IPM-richtlijn (geïntegreerde gewasbescherming).

Om het luik duurzaamheid in te vullen werd gebruik gemaakt van tientallen duurzaamheidslastenboeken van retailers en multinationale voedingsbedrijven, waarvan de vereisten gecatalogeerd werden door de UGent. Deze vereisten, van toepassing op de schakel primaire productie, werden dan in het Vegaplan lastenboek en checklist opgenomen. Het is Gisèle Fichet, die binnen het Vegaplan-team, dit project mee begeleidt heeft, en dit i.s.m. met diverse medewerkers uit beroepsfederaties en bedrijven.

Het feit dat ook de IPM verplichting werd geïntegreerd resulteert uit het overleg van Vegaplan met de bevoegde diensten van het Vlaamse en Waalse gewest. Dank zij het Vegaplan-certificaat zullen land- en tuinbouwbedrijven geen bijkomende controles op de naleving van de IPM regelgeving meer krijgen. De Vegaplan-standaard leidt zo niet enkel tot ‘markttoegang’, maar dankzij de erkenning door het FAVV (voor zoverre ook alle andere activiteiten van het land- en tuinbouwbedrijf ingedeekt zijn via de gids AC primaire productie) ook tot een lagere heffing en controlefrequentie van het FAVV, én het uitblijven van controles door de Gewesten op het vlak van IPM.

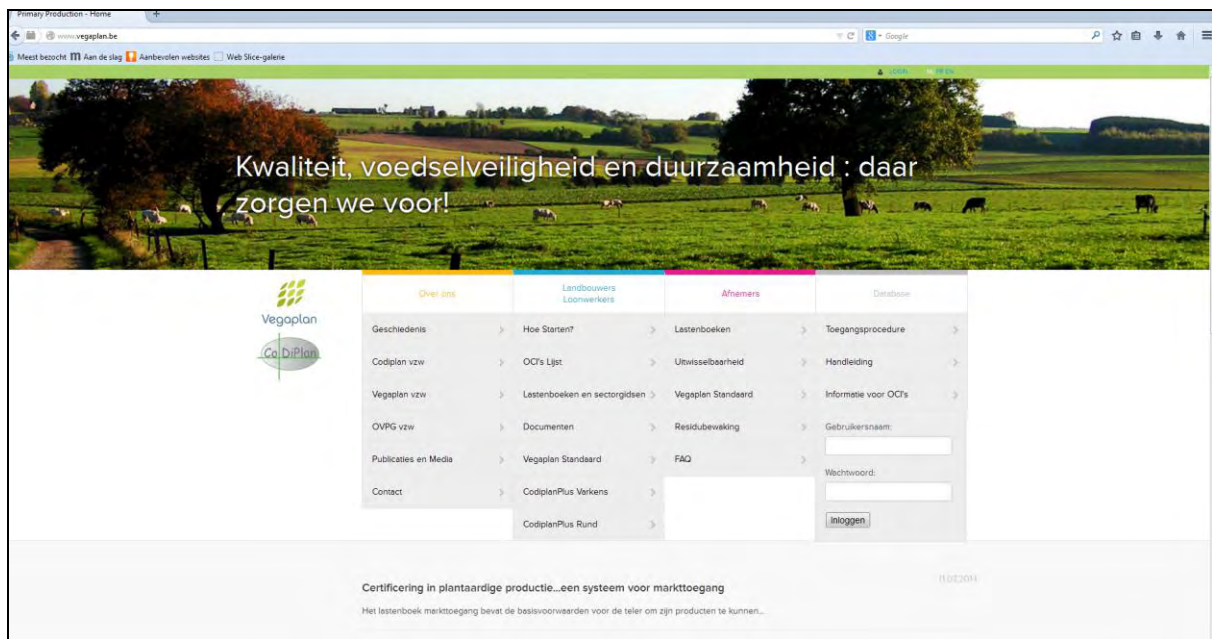
De nieuwe Vegaplan-standaard werd eind 2013 gelanceerd en de eerste land- en tuinbouwbedrijven werden in juni 2014 gecertificeerd t.o.v. deze standaard. Na drie jaar zal het ganse bestand van Vegaplan gecertificeerde bedrijven aantoonbaar werken volgens de opgenomen vereisten, waardoor de Belgische grondstof op het vlak van kwaliteit excelleert.

Deze nieuwe standaard vervangt de vroegere IKKB-standaard, waarbij het voor internationale afnemers niet steeds duidelijk was waarvoor de letters IKKB, GIQF of ICQM stonden.

Tevens lanceerde Vegaplan, i.s.m. Codiplan, zijn totaal vernieuwde website (www.vegaplan.be), waarop zowel primaire productie als afnemers uit de handel en verwerking snel hun weg kunnen vinden.

De Vegaplan-standaard blijft voor aardappelen uitwisselbaar met het Nederlandse Voedselveiligheidscertificaat aardappelen en het Duitse QS. Het is de bedoeling dat telers in België, Nederland en Duitsland zich t.o.v. hun eigen standaard laten certificeren en hun

aardappelen vrij kunnen circuleren binnen deze drie landen. Grondstof uit andere landen kan voldoen aan één van deze standaarden of wordt aan bijkomende eisen (bijv. extra staalname en analyse in het kader van het autocontrolesysteem van de afnemers) onderworpen.

Voor de Belgische aardappelsector (en de leden van Belgapom) blijft het sectorale bemonsteringsplan van Belgapom (contaminanten en bruin/ringrot) van toepassing. Dit bemonsteringsplan is door het FAVV gevalideerd.

Niet-leden van Belgapom moeten zelf instaan voor hun bemonsteringsplan op basis van een eigen risicoanalyse.

Om alle telers binnen Vegaplan actief te laten worden (de Vegaplan-standaard levert 'markttoegang' op voor gecertificeerde telers en hun producten), zullen ook toeleveranciers aan de verpakkers en/of verwerkende industrie bijkomende voorwaarden opgelegd krijgen door hun afnemers. Een aantal bedrijven verplichten daarom hun handelaars-leveranciers van aardappelen een certificaat autocontrole te halen op basis van de Belgapom gids autocontrole AGF handel en verwerking. Zo is de ganse keten ingedekt op het vlak van deze kwaliteitsvereisten en traceerbaarheid. Immers voor deze KMO-handelsbedrijven is een BRC of IFS-certificaat niet haalbaar.

Het beheer van Vegaplan is in handen van het Agrofront (Boerenbond, ABS en FWA) en het OVPG (overlegplatform afnemers van plantaardige producten en grondstoffen). Antoon Wallays fungeert als voorzitter van Vegaplan, terwijl Romain Cools voorzitter is van OVPG.

Naar een internationale erkenning van de Vegaplan-standaard

Op vandaag zijn de standaarden Vegaplan (België), QS (Duitsland) en Voedselveiligheidscertificaat akkerbouw/aardappelen (Nederland) reeds gelijkwaardig verklaard.

Om de internationale uitwisseling nog te versterken vindt tweemaal per jaar een overleg plaats via het A-net, een informeel platform van deze drie partners, aangevuld met het VK (Red Tractor), Oostenrijk (Amalgap) en Zwitserland (Swissgap).

In de tweede helft van 2014 wordt door Vegaplan volop ingezet op de internationale erkenning van de standaard. Daarvoor wordt intensief overleg gepleegd met GFSI (global food safety initiative) en Globalgap.

De terugkeer van Brigitta Wolf binnen het team van Vegaplan (zij stond in voor de gelijkwaardigheidsverklaring tussen Vegaplan en QS, voordat ze om familiale redenen een tijdlang in het buitenland verbleef), moet ook deze belangrijke stap mede mogelijk maken.

Belgapom zet de schouders onder diverse ketenprojecten met het oog op kwaliteit, transport en duurzaamheid

Onze aardappelen en aardappelproducten moeten over de ganse wereld aangeleverd kunnen worden. Een duurzaam, efficiënt en betaalbaar transport is daarbij cruciaal. Nadat Belgapom, samen met Vegebe en de POM West-Vlaanderen een project rond multimodaal transport van diepvriesproducten naar Noord-Italië heeft uitgewerkt, startte in 2012 het VIL-project 'Transpharma express' op.

Het project focuste in het bijzonder op de verbinding tussen Vlaanderen en het Verre Oosten.

En werd opgehangen aan de kapstok Antwerpen – Chongqing, de grootste stedelijke agglomeratie ter wereld en één van de Chinese productie hotspots. Samen met de

andere partners werd onderzocht hoe transport van verse en diepgevroren AGF-producten per trein via de route Rusland, voormalige GOS-landen naar China mogelijkheden bood. De samenwerking met de douanediens ten staat daarbij centraal.

Op het slotevent van 27 mei 2014 werd geconcludeerd dat deze spoorverbinding wel degelijk een alternatief is voor andere transportmiddelen. Het is nu zaak deze rendabel te maken naar de toekomst toe.

Onderzoek en ontwikkeling zijn voor Belgapom en zijn bedrijven belangrijke drivers naar een duurzame groei. Belgapom was dan ook trots als "platinum sponsor" te fungeren van het driejaarlijkse congres van het Europese aardappelonderzoek, de **EAPR (European association of potato researchers)**. Dit event, met meer dan 400 deelnemers van over de ganse wereld, vond onder het voorzitterschap van J.P. Goffart plaats van 7-11 juli 2014 in het Crown Plaza hotel in Brussel.

De Belgapom-secretaris Romain Cools maakte ook deel uit van het organisatiecomité en de presentatie van de diverse projecten waaraan Belgapom meewerkt

werden voorgesteld tijdens presentaties en postersessies. Ze genoten veel belangstelling van het internationale wetenschappelijke publiek.

Ook voor de Vlaamse en Waalse onderzoeksinstituten PCA/Inagro, CRA-W, VITO, ILVO, VIB, UGent en andere instellingen was dit een kans om de resultaten van hun projecten toe te lichten en uitwisseling met andere onderzoekers op te zetten.

Op de slotmanifestatie kon Erwin Wuyts, als voorzitter van de sectie verwerking van Belgapom, de wetenschappers oproepen om meer dan ooit in te zetten op innovatie en onderzoek. De volgende editie van dit event is gepland in 2017 in Parijs.

Voor Belgapom is de “ketenwerking” geen ijdel begrip. De samenwerking met de schakel primaire productie is van groot belang om de doelstelling van een duurzame groei te realiseren.

Vandaar dat Belgapom, samen met Syngenta en Interpom Primeurs, ook voor 2014 de **Inno Potato Award** heeft uitgeschreven. Diverse partners uit de keten en het onderzoek verlenen hun actieve medewerking aan deze wedstrijd, die de 3 Vlaamse en 3 Waalse laureaten aan de bezoekers van Interpom Primeurs zal voorstellen. Samen met een professionele jury zullen zij de winnaars van deze prestigieuze prijs aanduiden. De laureaten ontvangen hun prijs uit de handen van de Vlaamse en Waalse landbouwminister op dinsdag 25 november in Kortrijk XPO.

Om alle projecten op het niveau van de schakel primaire productie verder op te volgen en de samenwerking met Vegaplan vorm te geven werd in de schoot van Belgapom een **werkgroep teelt** opgericht. Deze werkgroep bestaat uit teeltbegeleiders actief zowel in de versmarkt als de verwerking. Het voorzitterschap van deze werkgroep werd toevertrouwd aan Bart Dhaeyere (Pomuni).

Belgapom was ook te gast op de **jaarvergadering van het PCA** in Oudenaarde op 28 januari 2014, waarbij de presentatie van algemeen secretaris Romain Cools – waarin hij verwees naar de ‘gele leiderstrui van de Belgische aardappelverwerking, en de daarbij gaande verantwoordelijkheid in het

‘peloton’ – vooral in het oog bleek te vallen bij de Nederlandse media.

Productie, prijzen, consumptie, in- en uitvoer ...

Grondstofprijzen : toename van de contractteelt ... sterk volatiele vrije markt

De hogere opbrengst in sommige EU-landen t.o.v. de eerste ramingen, het uitblijven van export naar Rusland en andere markten en de hogere indekking van de markt via contracten zorgde ervoor dat na een bewaarseizoen 2012-2013 en een vroeg seizoen 2013 met recordprijzen op de vrije aardappelmarkt, in de loop van het bewaarseizoen een omgekeerde trend werd waargenomen.

Op het einde van het seizoen 2013-2014 werden voor de Belgapomnotering zelfs bodemprijzen genoteerd, die zich verder bleken te zetten in de vrije markt van vroege aardappelen voor de verwerking.

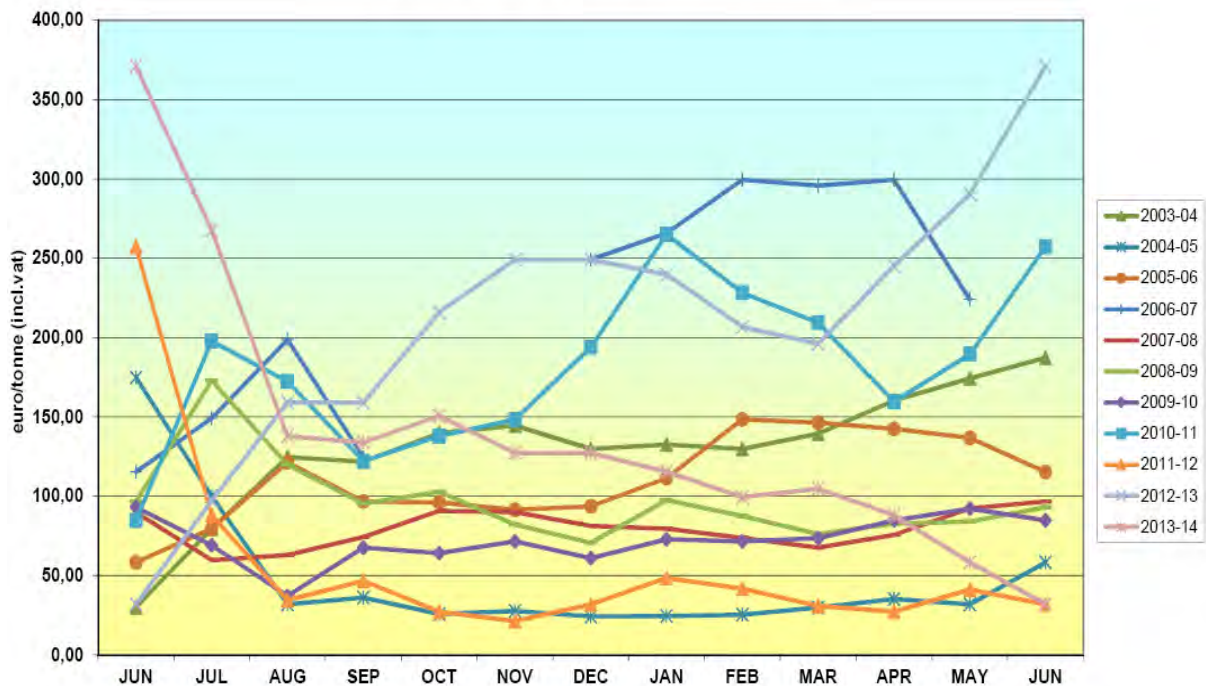
Daarbij werd de grote volatiliteit van de vrije aardappelmarkt opnieuw geïllustreerd.

De Belgapomprijs voor Bintje of vroege aardappelen is de meest gehanteerde prijs waargenomen op de vorige werkdag voor machinegerooid aardappelen van het desbetreffende ras voor verwerking tot diepgevroren aardappelproducten, veldgewas 35 mm+, frietgeschikt, af producent, los op wagen, voor onmiddellijke levering/ophaling.

De Belgapomnotering wordt vastgesteld door een commissie met 4 vertegenwoordigers uit de sectie verwerking en 4 vertegenwoordigers uit de sectie handel van Belgapom.

De Belgapomnotering maakt tevens deel uit van de ‘cash settlement price’ van de naar Frankfurt (Eurex) uitgeweken Europese termijnmarkt voor aardappelen.

Belgium free market potato prices bintje/early potatoes 2003-2014

De kans dat deze vrije marktprijzen de komende jaren nog volatieler kunnen worden is bijzonder groot. Anderzijds zal hun aandeel in de totale aardappelprijs vermoedelijk verder afnemen, en dit zeker als het grotere aandeel van contractteelt in de aardappelsector blijft toenemen.

Het kan verwacht worden dat als gevolg van het stijgend aandeel van de contractteelt in de aardappelsector in geval van veel of weinig vraag het aanbod aan vrije aardappelen de prijs respectievelijk sterker zal stijgen en dalen.

Waarom meer contracten in de aardappelteelt ?

Professionele aardappelteeltbedrijven worden steeds groter in omvang en de teelt van aardappelen maakt deel uit van het rotatiesysteem met granen, maïs, industriegroenten, suikerbieten en andere akkerbouwmatige teelten.

Zowel de aardappeltelers als hun afnemers zien er steeds meer tegenop om enorme risico's te lopen door de sterke volatiliteit van de vrije aardappelprijzen en lijken ervoor gekozen te hebben om het aandeel van hun contractteelt sterk te verhogen.

Ook al zijn geen officiële cijfers bekend, toch wordt geraamd dat het aandeel van contractteelt van vroege aardappelen voor verwerking reeds tussen de 80 en 90 % bedraagt. Bewaaraardappelen voor verwerking tot

aardappelproducten zouden reeds voor 60 à 70 % gecontracteerd worden.

De teelt van aardappelen voor de versmarkt (zowel de bewaarogst als primeurs) is reeds langer voor meer dan 4/5 ingedekt via contracten.

Het is evident dat het aandeel vrije en gecontracteerde aardappelen bij elke operator in de keten kan verschillen.

Vandaar ook de aanvulling in de grafiek van de wekelijkse Belgapomnotering met het overzicht van de contractprijzen, zodat een correcter beeld kan gegeven worden van de reële kost van de grondstof op het niveau van de teelt.

Ter info : Belgapom heeft enkele jaren terug actief – samen met het agrofrent - meegewerkt aan de opmaak van een contractueel referentiekader onder toezicht van de FOD economie (commissie contractuele landbouw). Als enige sector binnen de Belgische land- en tuinbouw werd dit project ook gefinaliseerd en vanuit de overheid en de betrokken federaties gecommuniceerd.

België : grootste invoerder van aardappelen en grootste uitvoerder van diepvriesaardappelen ter wereld !

De gestage groei van de Belgische aardappelverwerkende industrie (van 500.000 ton grondstof in 1990 tot meer dan 3,6 miljoen ton in 2013) werd mede in de hand gewerkt door de export van diepgevroren aardappelproducten en aardappelsnacks.

Vooraf voor diepvriesproducten neemt het aandeel van bestemmingen in derde landen voortdurend toe. De groei van de economie in andere werelddelen leidde tot de toename aan buitenhuis eten in deze landen. Vaak maken frietjes daarbij deel uit van de menukaart.

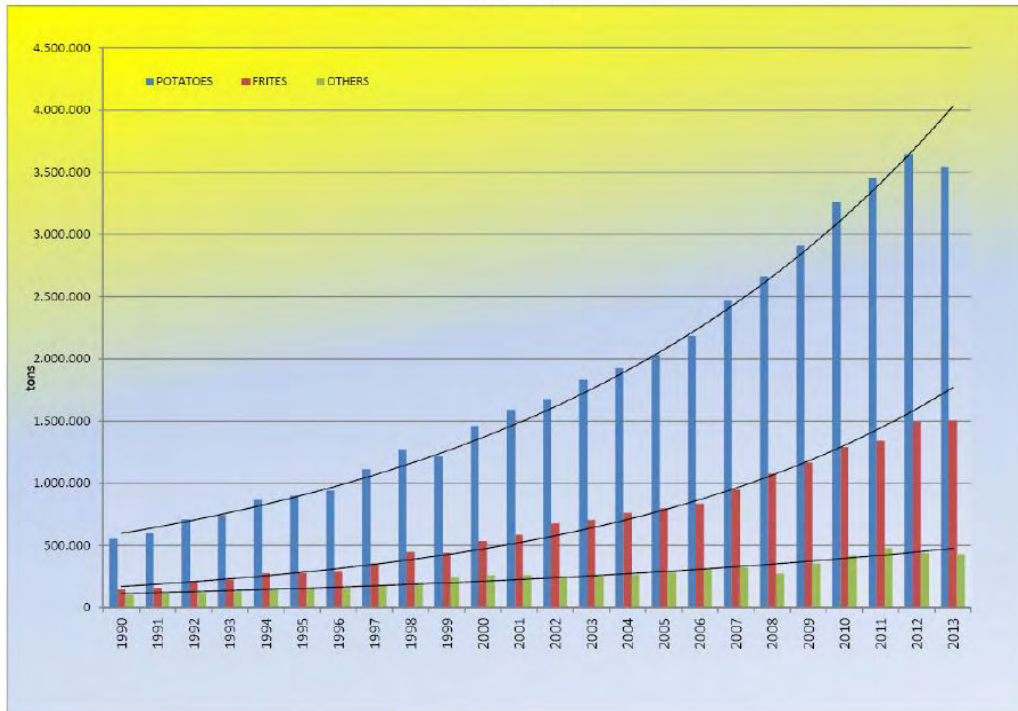
Ons land stak in 2011 Nederland voorbij als grootste exporteur van voorgebakken diepgevroren aardappelproducten. Ondanks de lichte daling in productie in 2013 (mede als gevolg van de duurdere en zeldzamer grondstof) bleef deze koppositie wat de export betreft ook in dat jaar bewaard (zie grafiek pag. 2).

Maar ook op het vlak van de export van aardappelsnacks (chips e.d.) is België toonaangevend.

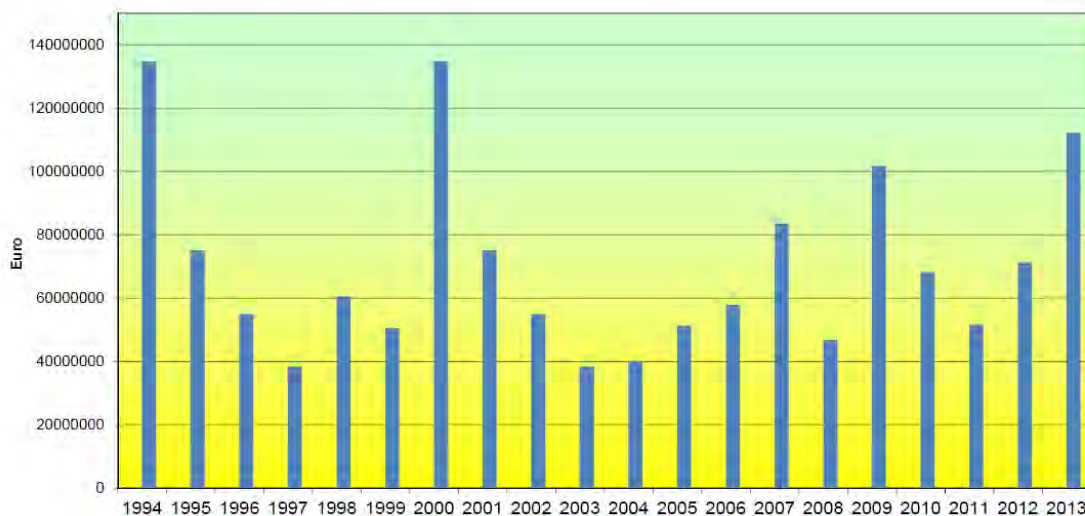
De impact van de duurdere en meer zeldzame grondstof in 2013 leidde zoals verwacht tot een beperkte daling van de Belgische productie van aardappelproducten (in het totaal werd 3.539.103 ton aardappelen verwerkt tegen 3.644.355 ton in 2012). Dit is historisch, immers sinds eind jaren 80 is het de eerste keer dat het tonnage aan verwerkte aardappelen in België niet toenam.

Sommigen dachten dan ook dat dit feit een keerpunt betekende voor de groei van de aardappelverwerking in ons land, maar de spectaculaire toename van de investeringen in de sector van de verwerkingsbedrijven leert ons dat dit wellicht geen structureel fenomeen is.

The Belgian processing industry from 1990 – 2013

Belgian potato processing industry investments 1995 - 2013

In 2013 werd de sector voor het eerst geconfronteerd met de impact van protectionistische maatregelen vanuit bepaalde landen. Daarbij bleek dat noch de EU, noch de WTO op een snelle wijze efficiënte wijze desgevallend kan handelen. Een vrijwaringsclausule, gevolgd door een anti-dumpingonderzoek vanuit Zuid-Afrika, een toegenomen invoerheffing in Brazilië en invoerbepalingen in Ecuador speelde de export van diepvriesaardappelproducten uit België duidelijk parten. Samen met EUPPA en DG Trade binnen de Europese Commissie wordt getracht deze dreiging voor onze sector weg te werken.

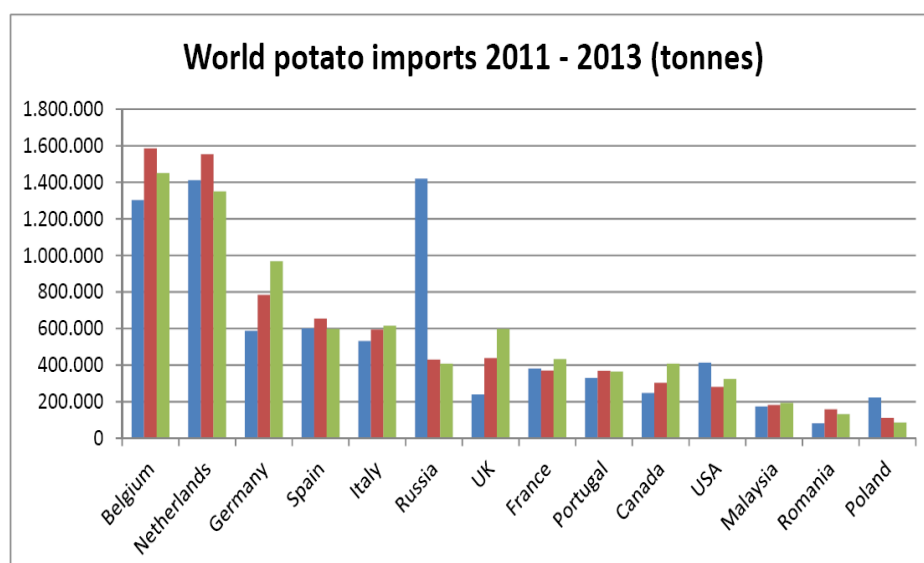
Desondanks bleef de sector inzetten op export, waarbij ook de groei van derde landen (niet EU) in het geheel van exportbestemmingen blijft toenemen.

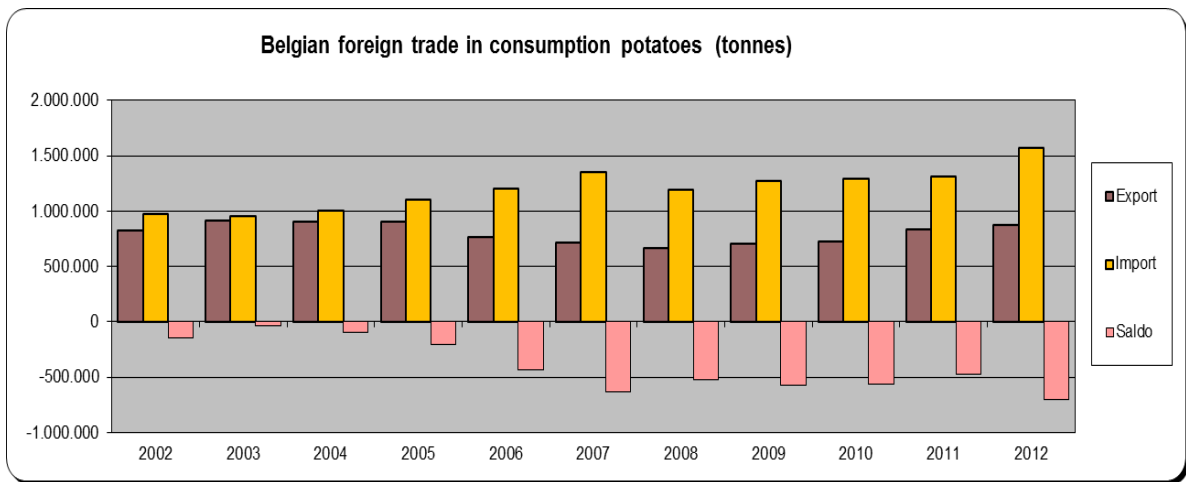
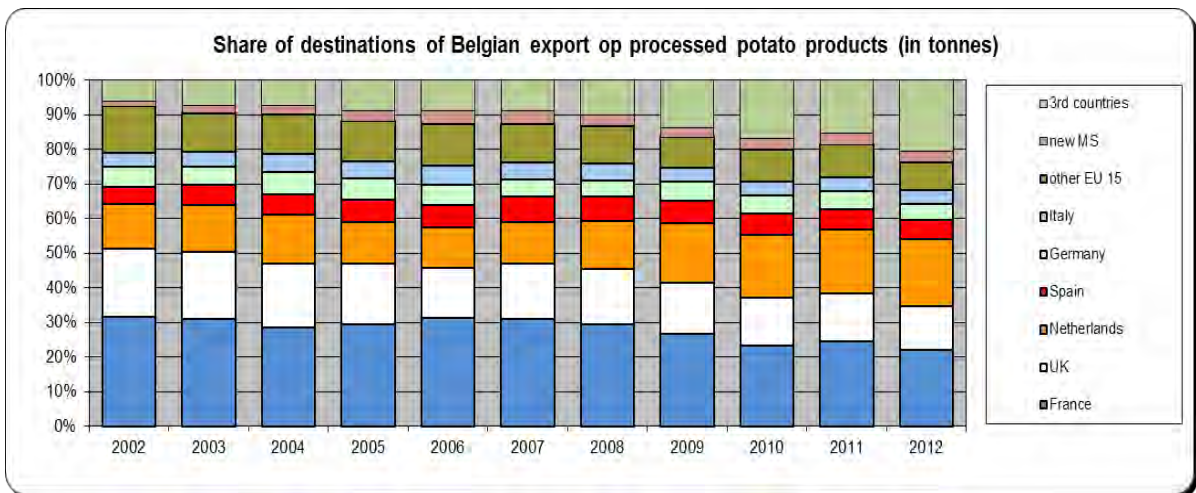

Daartegenover bleef België ook in 2013 's werelds grootste invoerder van aardappelen. Op zich is dit niet verwonderlijk gezien de concentratie aan verwerkingsbedrijven – vaak aan de landsgrenzen met Nederland, Frankrijk en Duitsland – en de ligging van België in het midden van de Europese ‘potato belt’. De ingevoerde aardappelen komen dus vooral uit Frankrijk, Nederland en Duitsland en zijn vooral voor de verwerking bestemd. Anderzijds voert ons land ook vroege aardappelen in voor de versmarkt, en dan vooral primeuraardappelen uit Israël en Cyprus.

Ons land blijkt ook een belangrijke exporteur van verse aardappelen, in eerste instantie naar onze buurlanden, maar daarnaast vooral richting Zuid- en Centraal-Europa alsook overzeese bestemmingen.

Het feit dat de export van consumptieaardappelen naar Rusland reeds meerdere jaren, omwille van politieke redenen, stil ligt heeft een nefast effect op de werking van de vrije aardappelmarkt.

Bron : NIS/Eurostat/VLAM.

De export van consumptieaardappelen blijft dan ook een bekommernis voor Belgapom. Via de werkgroep export worden promotie-initiatieven opgezet en de samenwerking met het FAVV en de gewestelijke diensten (VLAM, FIT, AWEX) om ook in de toekomst de export van aardappelen te faciliteren blijft een prioriteit. Een levendige aardappelmarkt via een dynamische aardappelhandel biedt een solide basis voor een duurzame groei voor alle schakels in de aardappelketen.

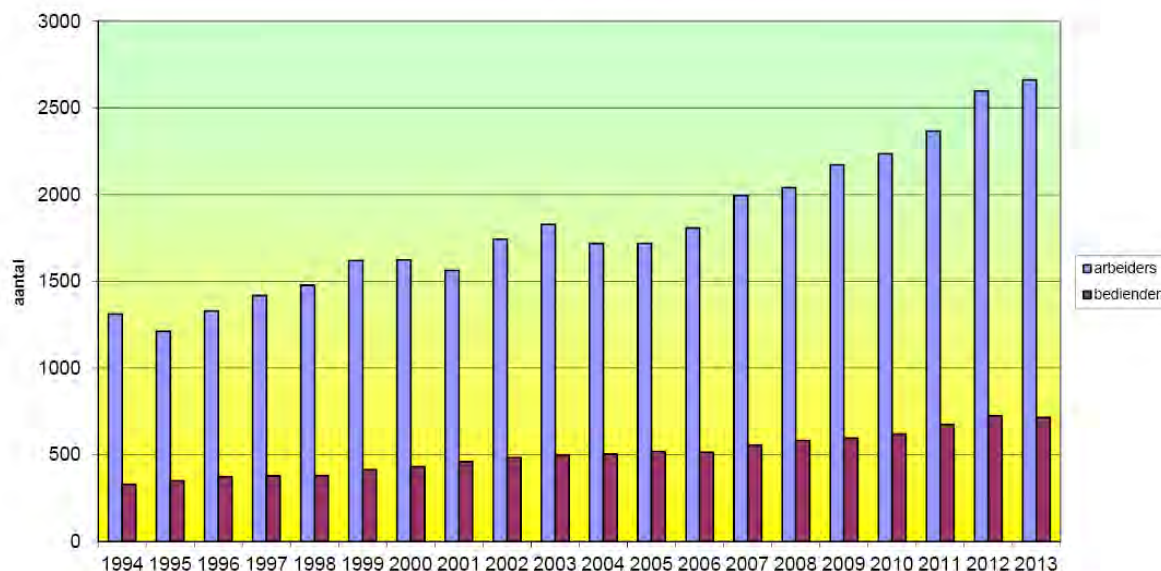
Ook werd binnen FVP House Veerle Van der Sypt verantwoordelijk voor het luik in- en uitvoer voor alle AGF-producten en de relaties terzake met het FAVV, waarbinnen een nieuwe aanpak van exportdossiers en certificatie wordt uitgewerkt.

Belgapom onderschrijft ook de actie van de Belgische voedingsfederatie ‘Food.be – small country, great food’, waarbij de voedingsindustrie omwille van zijn kwaliteit en rijk aanbod er alles wil op inzetten om nog sterker te groeien de komende jaren.

Intussen werd de voedingsindustrie in ons land reeds de belangrijkste sector wat tewerkstelling betreft. Ook de Belgische aardappelverwerking heeft hiertoe een steentje bijgedragen, zoals blijkt uit onderstaande grafiek.

Belgische aardappelverwerking - Tewerkstelling 1994-2013

Het feit dat “Food.be” ook inzet op een verdere groei van de export klinkt Belgapom en zijn bedrijven als muziek in de oren. “Food.be” wil ook de wereldtentoonstelling van 2015 in Milaan als een hefboom gebruiken om tot meer export te komen, en dit i.s.m. de regionale exportdiensten FIT en AWEX. Ook hier zal de Belgische aardappelverwerking met zijn friet – naast chocolade en bieren – een actieve bijdrage toe leveren.

Het Belgisch thuisverbruik van aardappelen ondervindt de invloed van duurere prijzen in 2013

Verse aardappelen blijven de maaltijdbegeleider bij uitstek in de thuiskeuken en halen een volumeaandeel van 66%. Ze blijven ver vóór op verwerkte aardappelen in diepvries, droge deegwaren, droge rijst en verse verwerkte aardappelen.

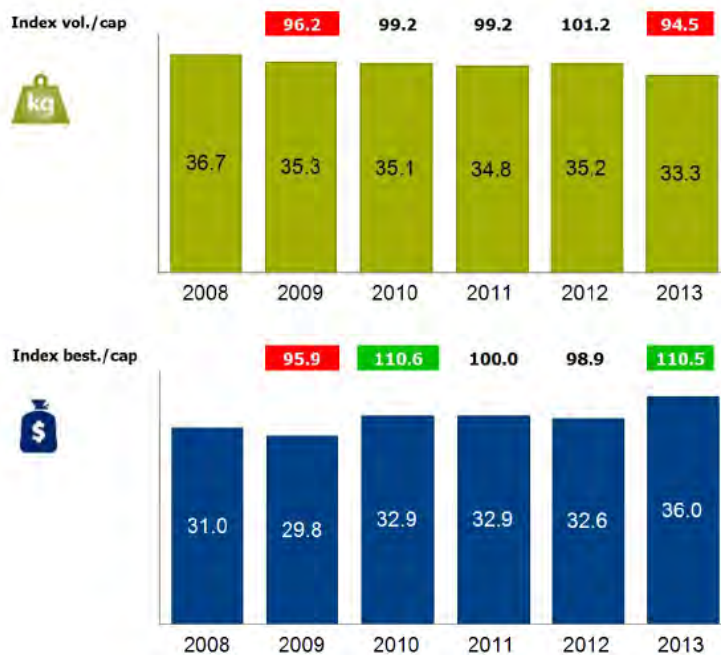
Het volumeaandeel van verse aardappelen is wel dalend. Het thuisverbruik van verse aardappelen daalde in 2013, na een goed 2012, van 28,0 in 2012 naar 26,2 kg per capita (-6,4%) in 2013. Deze daling is merkbaar bij alle leeftijdsgroepen, maar het minst bij <30-jarigen (-1,1%), de groep waarop de VLAM-aardappelcampagne zich focust. Door de hoge gemiddeld prijs steeg de besteding wel met 17% tot 23,3 euro per capita.

Het aandeel van voorverpakt versus bulk bleef stabiel op 90%. Verpakkingen van 5 kg blijven veruit het populairst met een aandeel van 55%.

Het aandeel van Belgische aardappelen lijkt zich, na een stijging een paar jaar geleden, te stabiliseren op 77%. DIS 1 (de hyper- en grotere supermarkten) blijft het belangrijkste aankoopkanaal met 40% van het volume, gevolgd door hard discount (Aldi en Lidl) met 24%. Dat blijkt uit de cijfers van het marktonderzoekbureau GfK Panelservices Benelux, dat in opdracht van VLAM het thuisverbruik volgt bij 5.000 Belgische gezinnen

Volgens deze GfK-cijfers het thuisverbruik van aardappelen in België in 2013 tot 33,3 kg/jaar/capita, wat een daling met 5 % betekende. Daartegenover staat een omzetstijging met 10 %. Dit wijst erop dat de aardappel tijdens 2013 duurder is geworden, wat duidelijk een

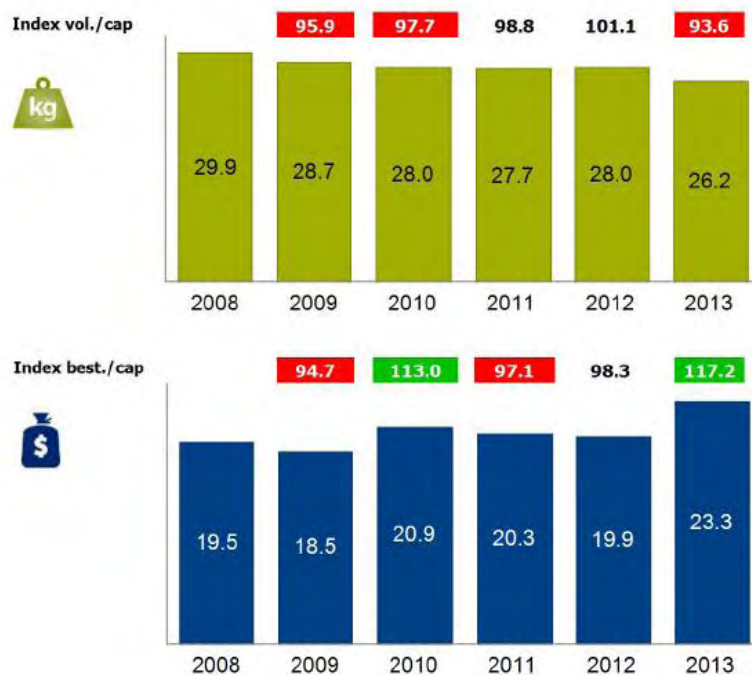
impact heeft gehad op het verbruik. De daling in Vlaanderen bleek groter dan het nationale gemiddelde.

De terugval in volume is het sterkst in de oudere doelgroepen, die de grootste consumenten zijn. De jongere doelgroepen weerstaan beter, behalve de gezinnen met kinderen met beperkt inkomen, wat nogmaals illustreert dat de uitzonderlijk hoge prijzen een impact op de consumptie van verse aardappelen heeft.

De daling in het verbruik van verse aardappelen is nog sterker dan deze van verwerkte zoals blijkt uit onderstaande grafiek. Ook

de penetratie en aankoopfrequentie bleken terug te vallen.

Het thuisverbruik van verwerkte aardappelen in diepvries bleef de afgelopen jaren relatief stabiel. In 2013 kwamen we uit op 5,6 kg, wat een lichte daling is t.o.v. 2012. Dit is enigszins opvallend gezien de prijsstijging in dit segment bijna onbestaand bleek.

De vers verwerkte aardappelen, die de voorbije jaren sterk in de lift zaten, bleken na de stagnatie van 2012 niet langer te groeien.

Ook hier bleken, net als bij de diepvriesproducten de prijzen minder te stijgen dan

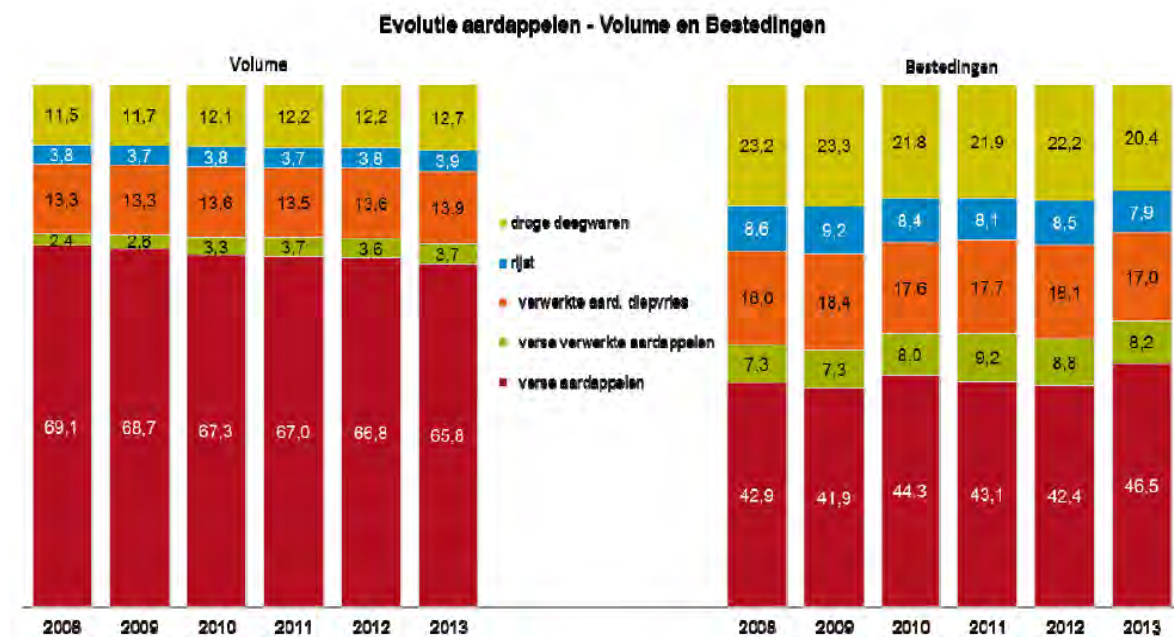
in de versmarkt.

Marktaandeel :

Verse aardappelen blijven met 66% het grootste volumeaandeel behouden binnen de maaltijdbegeleiders.

Het aandeel van droge deegwaren blijkt een lichte groei te kennen, dat van rijst blijft stabiel. Opvallend in 2013 is ook hier dat wat bestedingen betreft het aandeel van verse aardappelen sterk stijgt, daar waar dat van alle andere maaltijdbegeleiders blijkt te dalen.

Ook het verbruik van brood als mogelijke maaltijdbegeleider wordt gekenmerkt door een dalende lijn over de voorbije jaren.

Jongeren kunnen wel weg met de aardappel

De daling van het aardappelverbruik is niet in alle leeftijdsgroepen even duidelijk. Opmerkelijk is dat de 30- jarigen slechts lichtjes minder aardappelen kopen, namelijk -1,1% ten opzichte van 2011.

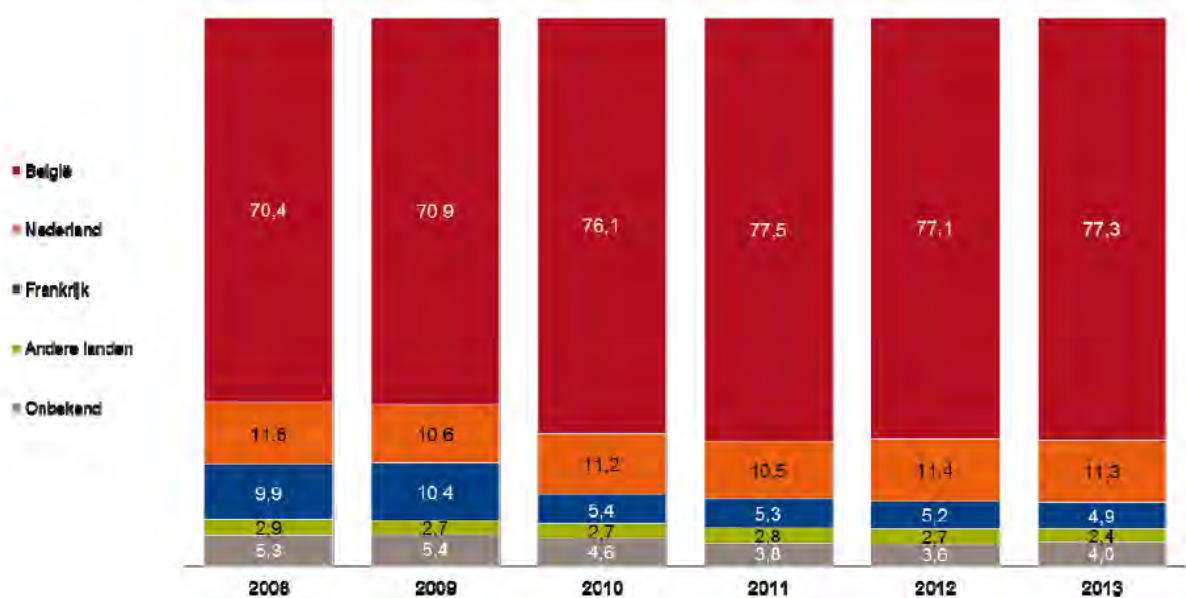
Jonge singles en jongere koppels zijn net de doelgroep van de aardappelcampagne die VLAM voert. In de communicatie benadrukt VLAM het eigentijdse karakter van een eerder banaal product als de aardappel en ontdekt de jonge consument dat aardappelen ook snel bereid kunnen worden en thuishoren in allerlei soorten keukens.

De aardappelcampagne naar jongeren, de BOEM PATAT-campagne werd overigens al tweemaal bekroond. Het werd bekroond tot beste spot door een professionele jury op Tv Day van VMMA (25/03/2014) en aangeduid als beste jongerenspot op Identify Youth van SBS (5/6/2014).

Herkomst :

Herkomst behoort niet tot de belangrijkste aankoopcriteria voor verse aardappelen, maar het wint de laatste jaren wel aan belang. Deze evolutie merken we ook in het marktaandeel van Belgische aardappelen. Dit aandeel was begin jaren '00 sterk dalend: van 88% in 2000 tot 70% in 2007.

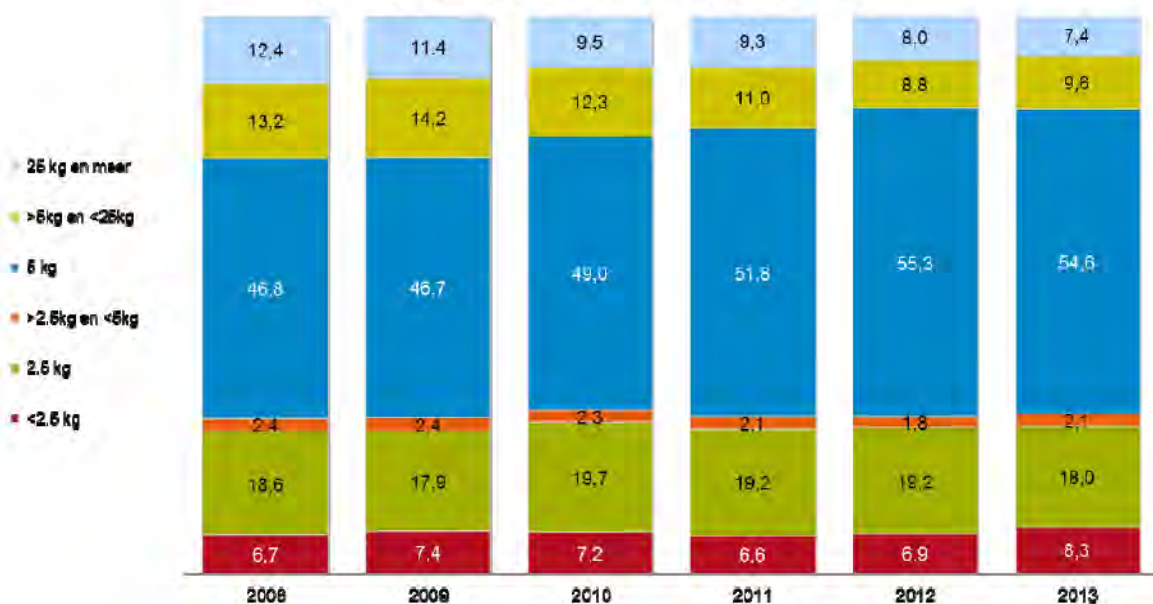
Door de groeiende belangstelling van consumenten voor producten van bij ons, doen de supermarkten meer inspanningen om Belgische aardappelen aan te bieden. Ook de Belgische aardappelsector spant zich in om de thuismarkt als voorkeursmarkt te behandelen. Het aandeel van Belgische oorsprong steeg sinds 2007 opnieuw tot 77,3 % in 2013.

Verpakkingen :

De verpakkingen van 5 kg en 2,5 kg kenden een lichte daling. Deze is vooral ten koste van de kleinere verpakkingen (als gevolg van de duurdere prijzen), die een opvallende groei kenden. Misschien speelt hier ook de preventie van voedselverliezen een rol. Opvallend is dat de groei van het aandeel aan verpakkingen kleiner dan 2,5 kg vooral in de hard discount vastgesteld werd. Bij verpakkingen van 5 kg was de prijsstijging logischerwijs het sterkst aan te voelen.

Evolutie verpakkingsgrootte verse aardappelen - Volume

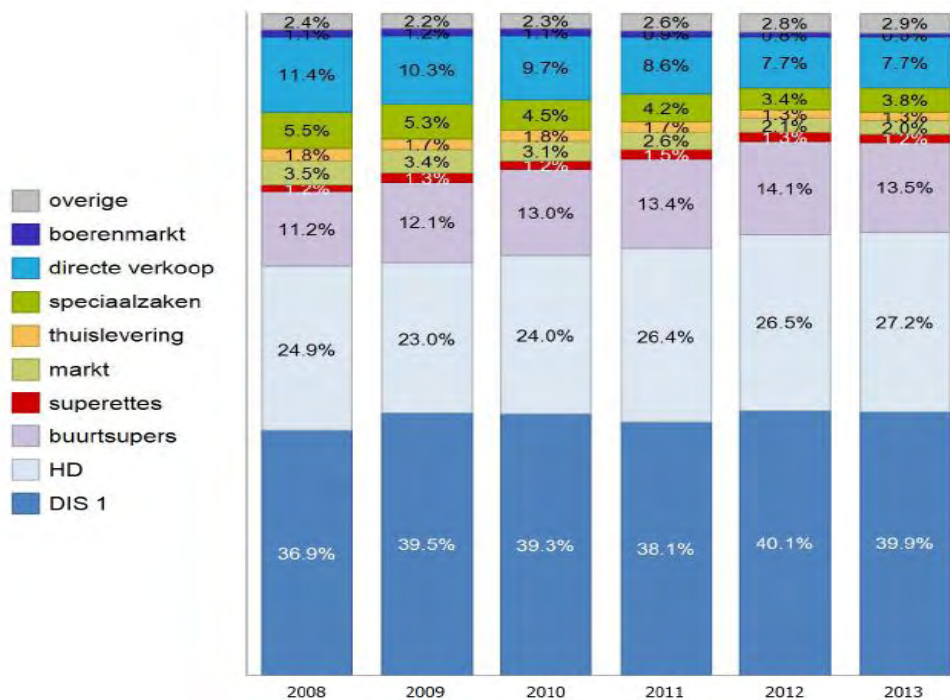

Variëteiten :

Het Bintje blijft de meest aangekochte aardappelvariëteit in België, Nicola is de tweede belangrijkste variëteit met een aandeel en Charlotte maakt de top drie compleet. Deze drie variëteiten zijn ook bijna de enige die de gemiddelde Vlaming blijkt te kennen. De variëteit is voor de Vlaming dan ook een minder belangrijk aankoopcriterium. Het kooktype (vastkokend, bloemig, frietaardappel) scoort op dat vlak hoger en is na het uitzicht en het verpakkingsgewicht het derde belangrijkste aankoopcriterium.

Winkelaandeel :

Wat het aandeel in de verkoop van verse aardappelen betreft blijken de hard discounters langzaam maar terrein te winnen.

Promotie voor verse aardappelen in Vlaanderen en Wallonië.

Sinds jaar en dag verzorgen VLAM in Vlaanderen en APAQ-W in Wallonië het promotiebeleid voor verse aardappelen. Na enkele succesvolle meerlandencampagnes met steun van de Europese Commissie en een overgangsjaar in 2012 diende VLAM een campagnevoorstel in bij Europa dat enkel voor Vlaanderen van toepassing was (gezien de herstructurering van APAQ-W kon Wallonië helaas niet deelnemen aan het project).

Deze campagne – die zich richtte op de promotie van verse aardappelen bij doelgroepen die bekend staan als ‘low users’ – werd ook door de Europese Commissie DG Agri geselecteerd en ging van start in het najaar 2013 met het eerste luik : ‘de boempatat’. Via een opvallende TV-spot, promotieacties in de belangrijkste Vlaamse studentensteden en bannering op social media werden studenten uitgenodigd op hun eigen aardappelbereiding op kot te maken.

De TV-spot haalde heel wat media-aandacht en zorgde ervoor dat deze VLAM-campagne diverse malen in de prijzen viel, wat in een pakket extra mediaruimte resulteerde.

Verse aardappelen maken nog steeds 66% uit van het aangekochte volume ‘maaltijdbegeleiders’ in België, ver vóór verwerkte aardappelen (17%), droge deegwaren (13%) en rijst (4%). Dit aandeel van verse aardappelen verschilt sterk van gezin tot gezin. Zo is dit bij 65-plussers nog 74%, terwijl dit bij <40-jarigen slechts 59% bedraagt. Bij jonge singles hebben verse aardappelen zelfs maar een aandeel van 52%.

Daarom focust VLAM zich met de aardappelcampagne op de groep waar het

aandeel van verse aardappelen het laagst is, nl. 18- tot 45- jarigen. De campagne wil vooral inspiratie bieden aan die subgroepen binnen de 18- tot 45-jarigen waar het aardappelverbruik nog lager is. Na de kotstudenten in 2013 (de BOEMPATAT) verruimt VLAM in 2014 het verhaal met de nieuwe thema’s ‘Patat d’amour’ en de ‘Patatti incognito’. De overkoepelende slogan luidt ‘De aardappel. Thuis in elke keuken.’ Deze aardappelcampagne geeft aan dat je met aardappelen lekkere en verrassende gerechten kan bereiden en dat dit niet veel tijd in beslag hoeft te nemen. Naast de tv-spots zijn er ook elk jaar nieuwe inspirerende recepten , een activerende actie en online advertenties. Alle acties verwijzen naar de receptensite www.aardappel.be.

In Wallonië bleef het project [Terra Nostra](#) verder ondersteund. Alle Belgische telers, verpakkers en verwerkers kunnen aan dit label participeren via het lastenboek.

Zoals eerder gesteld werd het promotiebeleid in Wallonië grotendeels geparalyseerd door het uitblijven van een nieuwe visie rond de toekomst van APAQ-W. Intussen zijn de contouren van een nieuwe promotiedienst duidelijk : men wil zich vooral onderscheiden door producten van eigen bodem sterk te accentueren. Het is dan ook de vraag of de samenwerking tussen Vlaanderen en Wallonië, waarvoor binnen de aardappelsector een rijke traditie bestaat, nog verder kan ontwikkeld worden de komende jaren.

VLAM zorgt ook voor de ondersteuning van het exportgebeuren. Zo bood men in 2013 – 2014 de exportbedrijven een standruimte aan op dé Europese AGF-beurs Fruit Logistica in Berlijn (februari) en Potato Europe in Emmeloord.

Daarnaast is van 15-17 oktober 2014 ook een deelname aan de vakbeurs Fruit Attraction in Madrid voorzien.

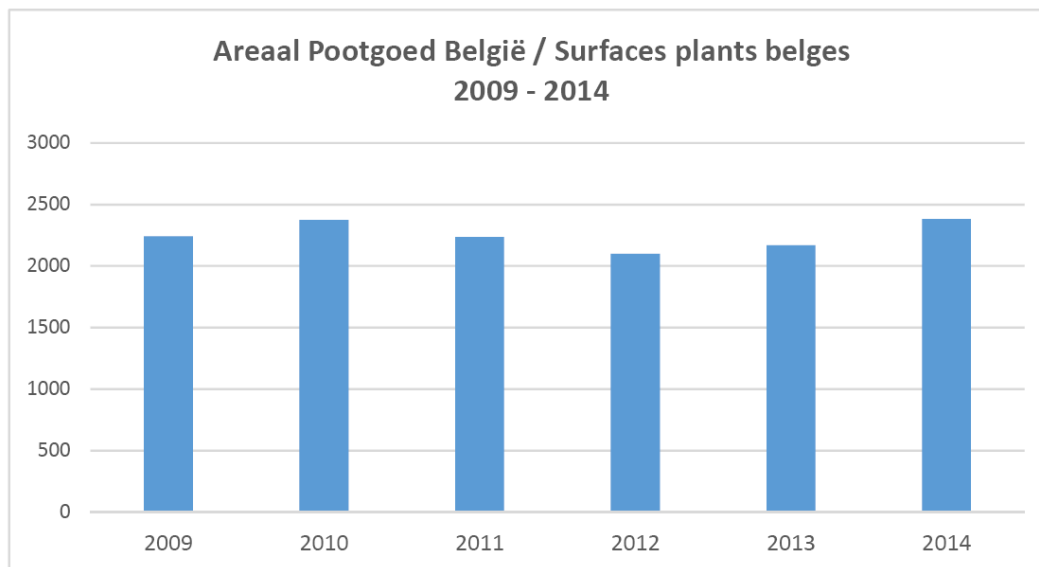
Naast de werkgroep aardappelen is Belgapom ook actief in de werkgroepen pootgoed en frituren van VLAM en dit in het kader van de activiteiten van de sectorgroep akkerbouw.

Namens Belgapom hebben *Bart Muyshondt* en *Romain Cools* zich geëngageerd binnen de werkgroep aardappelen, terwijl *Didier Binst* de pootgoedsector en *Nele Cattoor* de frituursector opvolgt. *Romain Cools* is tevens voorzitter van de sectorgroep akkerbouw en ondervoorzitter van VLAM.

De herstelling van het Belgische pootgoedareaal ook in 2014 voortgezet

Het Belgische pootgoedareaal, waarvoor het grootste deel voor export naar Zuid-Europa en Noord-Afrika is bestemd, kende na een sterke stijging in 2009 en 2010 een daling in 2011 en

2012 een herstel in 2013. Deze tendens bleek zich op basis van de inschrijvingen ook in 2014 door te zetten, zoals blijkt uit onderstaande grafiek.

Bron: Vlaamse & Waalse administratie/bewerking Belgapom

Ketenoverleg ... ook voor handel en verwerking ?

De voorbije jaren werd vanuit de Belgische voedingsketen gepoogd in overleg een antwoord te bieden op de grote uitdagingen waarmee onze sector op vandaag wordt geconfronteerd. De druk op de diverse schakels neemt steeds toe vanuit diverse hoeken, waardoor het ongenoegen steeds vaker de kop opsteekt.

De diverse schakels Bemefa, het Agrofront (BB, ABS & FWA), UNIZO, Fevia, en Comeos hebben via diverse initiatieven zoals de gedragscode (binnen dewelke ook een actie vanuit een retailer t.o.v. een verpakker van aardappelen werd besproken), een werkgroep rond de bovenwettelijke kwaliteit, en rond een Interprofessioneel akkoord (IPA), alsook rond duurzaamheid de voorbije jaren gewerkt in een sfeer van begrip en samenwerking. Omdat ook in de Europese Unie een gedragscode werd uitgewerkt is de Belgische versie ervan hiermee gestroomlijnd. Ook zal in de 2de helft van 2014 een website rond deze gedragscode uitgewerkt worden.

Dit heeft ondermeer geleid tot diverse contacten met de federale en regionale overheid. Naar aanleiding van de verkiezingen in 2014 resulteerde deze samenwerking binnen het ketenoverleg in een ketenmemorandum agro-voedingsketen, dat aan alle politieke partijen werd voorgelegd.

Vanuit de aardappelsector zijn Dirk Decoster (Agristo, namens Fevia) en Romain Cools (namens UNIZO) actief betrokken bij dit Belgische ketenoverleg. Nele Cattoor volgt namens UNIZO het luik duurzaamheid binnen dit overleg op.

Vertegenwoordiging

Belgapom vertegenwoordigt de sector rechtstreeks in *ad hoc raden en commissies* zoals :

- FOD volksgezondheid : federaal plantenfonds, fyto-sanitair fonds aardappelen, werkgroep zoutreductie, werkgroep zoutbalans, adviesraad inzake voedingsbeleid en gebruik van andere consumptieproducten, gebruikersgroepen in diverse onderzoeksprojecten (nematoden, wratziekte, epitrix).
- FAVV : opvolgingscomité aardappelen en pootgoed en raadgevend comité (via Fevia) de task force financiering en autocontrole van Fevia, het regelmatig overleg Fevia / FAVV ;
- OVPG en Vegaplan : voedselveiligheid- en kwaliteitssystemen voor de primaire sector, WG Communicatie en WG Bemonsteringsplan in het kader van gelijkwaardigheid Vegaplan-QS en WG duurzaamheid ;
- Nationale adviesraad gidsen autocontrole voedingsindustrie van Fevia ;
- Diverse werkgroepen van Fevia: milieu-impact van de voedingsindustrie, etikettering, zoutreductie, nutritioneel beleid, autocontrole, groei-strategie en deelname Milaan 2015;
- Raad van bestuur BIRB (via Fevia) ;
- Raad van bestuur en algemene vergadering PCA ;
- Milieu- en sociale commissie en voedingsplatform van UNIZO ;
- Update BBT-studie voor aardappelen, groenten en fruit ;
- Studie OVAM rond voedselverspilling- en verlies ;
- Studie VITO rond water-, afval- en CO2 neutrale voedingsindustrie tegen 2030 ;
- VLIMO-voeding, SERV, SALV en MINA-raad (namens UNIZO) ;
- Diverse werkgroepen binnen FoodDrinkEurope : process contaminants, food contaminants, climate action (namens EUPPA).

Netwerk

Het secretariaat van Belgapom tracht zoveel mogelijk terug te vallen op een netwerk om nog beter de belangen van de leden te verdedigen op alle niveaus.

Hiervoor is Belgapom lid van diverse organisaties op Europees en nationaal vlak :

- **Europees :**
 - Europatat, de unie van de Europese aardappelhandel
 - EUPPA, de unie van de Europese aardappelverwerkende industrie
- **Nationaal :**
 - UNIZO, de unie van zelfstandige ondernemers
 - FEVIA, de federatie van de voedingsindustrie
 - OVPG, het overlegplatform van de verwerkers van en handelaars in plantaardige grondstoffen en producten
 - Vegaplan, het beheersorgaan van de Vegaplan-standaard

Via deze lidmaatschappen maakt het Belgapom-secretariaat deel uit van diverse raden en beheersorganen, dit zowel op Europees als nationaal vlak.

Evenementen

Belgapom nam deel aan diverse aardappelevenementen in de loop van 2013 – 2014.

- Samen met VLAM participeerde Belgapom en enkele bedrijven aan Potato Europe 2013 in Emmeloord (10 – 12 september 2013).
- Diverse handelsbedrijven van Belgapom waren samen met hun federatie en VLAM aanwezig met een stand op *Fruit Logistica* in Berlijn (5-7/02/2014).
- Een Belgapom-delegatie nam ook deel aan het *Europatat-congres* in Brussel (22&23/5/2014).
- De sectie verwerking van Belgapom was present op het *EUPPA-congres* in Brussel (14-15/05/2014)

- Belgapom organiseerde het bezoek van een *delegatie van de Chileense aardappelsector* aan ons land op 4 en 5 september 2013. De delegatie bezocht o.a. het PCA, ILVO en de bedrijven Potato Masters en Remofrit. Natuurlijk werd de delegatie getraceerd op een frituurbezoek.

- Romain Cools vertegenwoordigde Belgapom op de *US Potato Expo* in 2013 (8-10/01/2014) in San Antonio.
- Ter gelegenheid van de lancering van de aardappelnotering in Goes werd Romain Cools uitgenodigd om de werking van de Belgapomnotering toe te lichten op 29 oktober 2013.
- Belgapom werd ook door de Duitse aardappelsector uitgenodigd om het succes van de Belgische aardappelverwerkende industrie toe te lichten :
 - 3 december 2014 : bezoek Duitse Verband Kartoffelerzeugergemeinschaft aan Gembloux
 - 5 juni 2014 : vergadering akkerbouw Deutscher Bauernverband in Berlijn

Bestuurswerking in 2013 - 2014

Belgapom organiseerde zijn statutaire algemene vergadering op dinsdag 17 juni 2014 in de Montil in Affligem, en dit in het kader van het FVPHouse event rond voedselverlies.

De raad van bestuur onder voorzitterschap van Marc Seru vergaderde op volgende data : 3 september 2013, 10 december 2013, 20 februari 2014 en 27 mei 2014.

De sectie verwerking onder voorzitterschap van Erwin Wuyts vergaderde op volgende data : 6 september 2013, 8 november 2013, 14 februari 2014 en 9 mei 2014.

De sectie handel, onder het voorzitterschap van Heike Valcke vergaderde op 18 maart 2014. Daarnaast vonden diverse vergaderingen plaats van de werkgroep export en verpakkers.

Het Belgapom-secretariaat

Het secretariaat van Belgapom is samen met dat van Vegebe (verwerkte groenten) en Fresh Trade Belgium (in- en uitvoer van groenten en fruit) ondergebracht bij FVPHouse op het **Sint-Annaplein 3 te 9290 Berlare**. De maatschappelijke zetel is gevestigd in de Willebroekkaai 37 te 1000 Brussel.

- **Romain Cools, algemeen secretaris**
tel. 09/339.12.49 – gsm : 0475/32.87.57 – e-mail : romain@fvphouse.be
 - directeur FVPHouse
 - algemene werking van het secretariaat
 - promotie (VLAM – ondervoorzitter)
 - sociale en economische zaken
 - relaties met FAVV, UNIZO en FEVIA
 - woordvoerder
 - Belgapomnotering
 - secretariaat secties handel en verwerking
 - secretariaat subsecties pootgoed en schilbedrijven
 - voorzitter commissie van secretarissen-generaal en directeurs EUPPA
 - OVPG (voorzitter) en Vegaplan (bestuurder)
 - Interpom Primeurs (stuurgroep)
 - Inno Potato Award (voorzitter)
 - Belgische ketenoverleg (stuurgroep)
 - FVPHouse (directeur)

- **ir. Nele Cattoor, adviseur**
tel. 09/339.12.53 – gsm : 0486/27.91.63 – e-mail : nele@fvphouse.be
 - milieu- en voedingswetgeving
 - duurzaamheid
 - nutriënten
 - bemonsteringsplannen
 - nematodenproject
 - preventie voedselverlies
 - duurzaamheidsmanager Interpom Primeurs
 - GMP-dierenvoeder
 - beheer gids autocontrole AGF-handel en verwerking

- **Veerle Van der Sypt, adviseur**
tel. 09/339.12.50 – gsm : 0476/95.46.82 – e-mail : veerle@fvphouse.be
 - in- en uitvoerdossiers AGF en certificatie

- **Yoke Van den Bossche, administratief medewerkster**
tel. 09/339.12.52 – e-mail : yoke@fvphouse.be
 - ledensecretariaat
 - boekhouding
 - administratie

BELGAPOM e.b.

zetel : Willebroekkaai 37 te 1000 Brussel

burelen : Sint-Annaplein 3 te 9290 Berlare

tel. +32 (0)9 339.12.52 - fax +32 (0)9 339.12.51

e-mail : belgapom@fvphouse.be

url : www.belgapom.be & www.fvphouse.be